

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF COMMUNICATIONS AND TRANSPORT

Broj: 01-29-8-3296-2/12
Sarajevo, 24. 07. 2012. godine.

REPUBLIKA SRPSKA

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA I VEZA

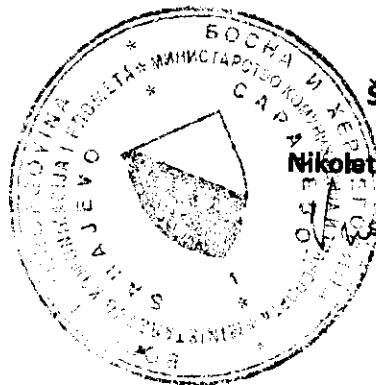
n/r g. Nedeljko Čubrilović, ministar

Banja Luka

Predmet: Dostava Izvještaja

U skladu sa zaključcima donesenim na sastanku koji je održan u Banja Luci, 17. 07. 2012. godine, dostavljamo Vam Završni izvještaj o ispitivanju nesreće zrakoplova, registarske oznake E7-SEX, na letjelištu Zalužani, Banja Luka od 20. 05. 2012. godine.

S poštovanjem,

ŠEF KABINETA

Nikola Milašević - Dobrača

**Završni izvještaj o ispitivanju nesreće
zrakoplova, registarske oznake E7-SEX, na
letjelištu Zalužani, Banja Luka od
20.05.2012. godine**

Komisija za istraživanje nesreće

Verzija:	1.0
Datum:	26. 06.2012
Referentni broj:	01-29-8-3296/12
Distribucija:	Ograničena upotreba

**Završni izvještaj o ispitivanju nesreće zrakoplova,
registarske oznake E7-SEX, na letjelištu Zalužani,
Banja Luka od 20.05.2012. godine**

Komisija za istraživanje nesreće

INFORMACIJE O DOKUMENTU

NASLOV		
Završni izvještaj o ispitivanju nesreće zrakoplova, registarske oznake E7-SEX, na letjelištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine		
Informacije o dokumentu	Verzija:	1.0
	Datum:	26. 06.2012
	Referentni broj:	01-29-8-3296/12
Sažetak		
<p>U ovome izvještaju izneseni su rezultati istrage nesreće koja se dogodila 20.05.2012. godine, na letjelištu Zalužani kod Banja Luke. Prilikom pada zrakoplova pet osoba je smrtno stradalo. Određen broj materijalno tehničkih dokaza je uvršten u prilog ovog izvještaja, dok je jedan broj odložen u arhivu Komisije.</p>		
Kontakt osoba	Tel	Sektor
Omer Kulić, glavni istražilac Edis Muratović, sekretar Komisije	++ 387 61 132 438 ++ 387 61 736 996	MKT

DISTRIBUCIJA I DOSTUPNOST	
Distribucija	Dostupno putem
Javna upotreba ☐	Intranet ☐
BH osoblje ☐	Extranet ☐
Ograničena upotreba ☒	Internet (www.mkt.gov.ba) ☒
<i>Štampana i elektronska potpuna kopija ovoga dokumenta može se dobiti uz saglasnost glavnog istražioca</i>	

Komsija za ispitivanje zrakoplovnih incidenata i nesreća

Završni izvještaj o ispitivanju nesreće zrakoplova, registarske oznake E7-SEX, na letjelištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine, imenovana je odlukom 01-29-8-3296/12 od 21.05.2012. godine, potpisanom od strane Ministra komunikacija i prometa BiH.

POZICIJA	IME, PREZIME I POTPIS	DATUM
Glavni istražilac	Omer Kulić _____	26.06.2012
Istražilac	Irfan Habibović _____	26.06.2012
Istražilac	Milan Marković _____	26.06.2012
Istražilac	Zvonko Bušić _____	26.06.2012
Istražilac	Drago Radić _____	26.06.2012
Sekretar Komisije	Edis Muratović _____	26.06.2012

ZAPISI O IZMJENAMA DOKUMENATA

IZDANJE	DATUM	Referentni broj	RAZLOZI IZMJENE	Stranice na koje se odnose izmjene
0.1	20.06.2012	-	Nacrt izvještaja	
1.0	26.06.2012	01-29-8-3296/12	Kreiranje finalne verzije dokumenta od strane sekretara Komisije na osnovu nalaza glavnog istražioca i ostalih članova komisije	

SADRŽAJ

1.	Uvod.....	1
2.	Činjenice o nesreći	2
2.1	Istorija leta	2
2.2	Povrede	2
2.3	Oštećenja zrakoplova.....	2
2.4	Zatečeno stanje u kabini.....	5
2.5	Druge štete.....	5
2.6	Informacije o posadi	6
2.7	Informacije o zrakoplovu	6
2.8	Plovidbeni status zrakoplova	10
2.9	Meteorološke informacije	10
2.10	Navigacijski uređaji.....	10
2.11	Komunikacije	10
2.12	Informacije o aerodromu/letjelištu.....	10
2.13	FDR & CVR.....	10
2.14	Informacije o mjestu nesreće	11
2.15	Medicinske i patološke informacije.....	12
2.16	Požar	12
2.17	Preživljavanje udesa	12
2.18	Testovi i pretrage	12
2.19	Informacije o organizaciji i menadžmenta operatora	12
2.20	Letačke operacije	13
2.21	Sistem održavanja	13
3.	Analiza.....	14
4.	Zaključci.....	15
4.1	Nalazi.....	15
4.2	Neposredni uzroci	19
4.3	Sistemske uzroci.....	20
5.	Sigurnosne preporuke	21
5.1	MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA	21
5.2	BHDCA	21
6.	Prilozi:	22

Slika 1: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje strane zrakoplova	3
Slika 2: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje lijeve strane zrakoplova	3
Slika 3: Ostaci motora zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje strane	4
Slika 4: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje desne strane zrakoplova	4
Slika 5: Ostaci kokpita zrakoplova na mjestu nesreće	5
Slika 6: Panorama terena iz zraka (letjelište «Zalužani»).....	11
Slika 7: Pogled na poletno sletnu stazu iz zraka.....	11
Slika 8: Olupina opečarenog zrakoplova.....	12

Spisak skraćenica i pojmova korištenih u izvještaju

AVGAS	Aviation Gasoline – Avionski benzin
AWC	Certifikat za rad iz zraka
BHDCA	Bosnia and Gerzegovina Directorate of Civil Aviation - Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine
CVR	Cockpit Voice Recorder – snimač glasa u kabini
FAA	Federal Aviation Authority – Američka zrakoplovna vlast
FCL	Flight Crew Licensing – licenciranje letačkih posada
FDR	Flight Data Recorder – snimač podataka o letu
METAR	Meteorological Aerodrome Report – meteorološki izvještaj za aerodrom
MOGAS	Motor Gasoline – automobilski benzin
NIS	Naftna industrija Srbije
PPL(A)	Private Pilot License – dozvola privatnog pilota za avion
PTO	Program tehničkog održavanja
QNH	Barometarski pritisak na nivou mora
RSCAD	Republic of Srpska Civil Aviation Directorate – Republička direkcija za civilno zračnu plovību
SAD	Sjedinjene američke države
SFRJ	Socijalistička federativna republika Jugoslavija
VOB	Vojni obrazac

1. Uvod

U ovom izvještaju izneseni su rezultati istrage nesreće zrakoplova, registarske oznake E7-SEX, model Cessna 182P. Nesreća se dogodila 20.05.2012. godine na području općine Banja Luka, letjelište Zalužani, približno 7 km sjeverno od grada Banja Luke. Odmah po prijemu informacije o nesreći, Ministar komunikacija i prometa BiH, formirao je istražni tim koji je upućen na mjesto nesreće. Ovaj tim je na mjestu nesreće obavio istražne radnje.

Prilikom ove nesreće smrtno je stradalo pet osoba, pilot i četiri padobranca.

Osnovne informacije:

Operator:	Padobranski klub „Banja Luka“
Tip zrakoplova:	Cessna 182P
Proizvođač:	Cessna Aircraft Company, Wichita, Kansas, SAD
Registracija zrakoplova:	E7-SEX
Mjesto nesreće:	44°51'16,8"N 17°13'22,3"E 7 km sjeverno od Banja Luke
Vrijeme nesreće:	20.05.2012. godine u 14:05 časova (lokalno vrijeme)

Komisiju, koju sačinjava glavni istražilac, četiri člana i sekretar Komisije imenovao je Ministar komunikacija i prometa BiH, odlukom 01-29-8-3296/12 od 21.05.2012. godine.

Postupak ispitivanja incidenata sproveden je po procedurama i zahtjevima Aneksa 13 ICAO-a (Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo), Zakonu o zrakoplovstvu BiH i Pravilnika o istraživanju zrakoplovnih incidenata i nesreća.

Cilj istrage i završnog izvještaja je da doprinese **sprječavanju incidenata i nesreća u zrakoplovstvu.**

Preporuke koje sadrži ovaj izvještaj upućene su nadležnim institucijama koje su odgovorne za materiju na koje se preporuke odnose za daljnju nadležnost.

Ovaj izvještaj sačinila je Komisija za istraživanje uzroka nesreće zrakoplova E7-SEX dana **26.06.2012.**

2. Činjenice o nesreći

2.1 Istorija leta

Dana 20.05.2012. godine, pilot i četiri padobranca su sa avionom tipa Cessna 182P, registarske oznake E7 – SEX, poletjeli sa letjelišta Zalužani u 14:00 časova sa namjerom da izvrše padobranske skokove na letjelište Zalužani. Na osnovu prikupljenih podataka kao i iskaza očevidaca (Prilog 0 – Izjava svjedoka S4), utvrđeno je slijedeće:

Pilot je navedenog dana pripremio avion oznake E7 – SEX, u prijednevnom časovima dopunio određenu količinu goriva (komisija nije imala tačan uvid koliko je goriva tog dana dopunjeno u rezervoare aviona, ali na osnovu analize prijetodnih 20 letova pretpostavlja se da je i tog dana dopunjeno goriva tako da je ukupna količina u rezervoarima bila 200 litara). Prema iskazu jednog od očevidaca, nakon probe motora, pilot je dovezao avion do početka poletno-sletne staze i izvršio polijetanje.

Odmah po polijetanju (na visini do 100 metara po izjavi S4) pojavio se tanki trag crnog dima iz motora. Pretpostavka je da je u tom momentu došlo do djelimičnog gubitka snage motora, nakon čega je pilot, naglim okretom u lijevu stranu, pokušao vratiti avion na letjelište Zalužani. Odmah nakon manevra za povratak na aerodrom, avion je doveden u „prevučeni“ položaj i izgubio „uzgon“, što je rezultiralo strmim lijevim spiralnim okretom prema zemlji („kovit“). Pri ovom nekontroliranom kretanju, avion je u odnosu na pravac piste (010°) napravio okret za 230°, udario u zemlju pod uglom od oko 80°. Nakon udara dolazi do zapaljenja goriva i pojave požara na olupini aviona. Pilot aviona i padobranca su smrtno stradali.

2.2 Povrede

Povrede	Posada	Putnici	Ostali
Smrtne	1		4
Ozbiljne			
Lakše/Bez povreda			

Sve osobe koje su se nalazile u zrakoplovu u momentu udara su smrtno stradale, što je potvrđeno obdukcijским nalazom.

2.3 Oštećenja zrakoplova

Prilikom pada, zrakoplov je potpuno uništen, a zatim i izgorio. Oba krila pretrpjela su oštećenja naročito napadnih ivica, dio trupa koji je predviđen za smještaj posade je polomljen i izgoren, motor aviona pretrpio udar, krakovi elise oštećeni po napadnim ivicama (usljed rada motora do samog udara), jedan krak povijen naprijed, a na mjestu udara pronađena rupa u zemlji koju je napravio krak elise pri okretanju, zaštitni poklopac spoja krakova elise („kok“) pogužvan, srednji dio trupa kao i repne površine kompletno uništeni u požaru. Rezervoari za gorivo uništeni u požaru.

Slika 1: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje strane zrakoplova

Slika 2: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje lijeve strane zrakoplova

Slika 3: Ostaci motora zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje strane

Slika 4: Ostaci zrakoplova na mjestu nesreće, fotografija s prednje desne strane zrakoplova

2.4 Zatečeno stanje u kabini

Kompas aviona pronađen oštećen 2 (dva) metra ispred aviona;

Kompletna instrument tabla aviona uništena od požara;

Slavina za gorivo u položaju desni rezervoar;

Ručica gasa u položaju „puna naprijed“, plastična obloga izgorena;

Ručica regulatora smješe zraka i goriva („mixture“) u položaju „puna naprijed“, plastična obloga izgorena;

Ručica regulatora obrtaja „puna naprijed“, plastična obloga izgorena;

Ostali pilotski instrumenti koji se nalaze na instrument tabli izgoreni i neprepoznatljivi;

Starter motora ispao iz ležišta;

Magneti isпали iz ležišta;

Na stublinama motora sve svjećice ostale na mjestu.

Slika 5: Ostaci kokpita zrakoplova na mjestu nesreće

2.5 Druge štete

Polomljene grane na već oborenom stablu, rupa u zemlji od udara i okreta elise motora, onečišćenje zemlje od prolijevanja motornog ulja, tragovi paljevine od požara u prečniku 5 m.

2.6 Informacije o posadi

Pilot

Muškarac, 24 godine starosti

Dozvola:	PPL (A) br: 177-078/10	važnost SEP do: 22.07.2012
Ljekarsko uvjerenje:	kategorija II	važnost do: 13.12.2014
Ukupan nalet:	Letova: 967	Sati: 284:34
Nalet u zadnjih 90 dana:	Letova: 103	Sati: 37:34
Ukupan nalet na C182P:	Letova: 967	Sati: 284:34

Pilot je počeo osnovnu obuku u letačkoj organizaciji „škola pilota aviona“ pri Aero klubu Prijedor, evidentiran u Knjigu registra navedene škole A 101/001 pod rednim brojem 4 za 2008. godinu (počevši od 15.08.2008) na avionu Cessna 182P registarske oznake E7-SEX. Ispit za dozvolu PPL (A) položio 22.07.2010.

Uvidom u Pilotsku knjižicu letenja ustanovljeno je da je obuku za „poslove bacanje padobranaca“ završio u istoj letačkoj organizaciji, ali nije evidentiran u Knjigu registra navedene pilotske škole, a njegov nalet za obuku nije vođen u Dnevnik letenja te pilotske škole, već u Dnevnik letenja padobranskog kluba Banja Luka. Prilog 1 – Kopija knjižice letenja i kopija Knjige registra pilotske škole Prijedor.

2.7 Informacije o zrakoplovu

Na osnovu priložene dokumentacije koju je prikupila komisija za istraživanje nesreće zrakoplova registarske oznake E7-SEX, a koja se desila 20.05.2012. godine na letjelištu Zalužani u okolini Banja Luke, dati su osnovni tehnički podaci o zrakoplovu, motoru i elisi, kao i pregled registriranih podataka koji se odnose na održavanje predmetnog zrakoplova.

Tip i model	CESSNA 182P
Registarske oznake	E7-SEX
Proizvođač	CESSNA AIRCRAFT COMPANY
Vlasnik	Padobranski klub „Banja Luka“
Operator	Padobranski klub „Banja Luka“
Maks. težina pri polijetanju (MTOW)	1338 kg
Serijski broj	18261140
Godina proizvodnje	1972
Ukupan nalet (sati)	5526,41 sati (zaključno s 09.05.2012)

Uvjerenje o registraciji	Uvjerenje br. 067/1; datum izdavanja 11.06.2008.
Uvjerenje o plovidbenosti	Uvjerenje br. 067/2; datum izdavanja 08.06.2011.
Potvrda o provjeri plovidbenosti	ARC 067/2; datum izdavanja 09.06.2011, datum isticanja 08.06.2012.
Osiguranje	Triglav osiguranje, polisa broj 3016745 sa rokom važenja od 09.06.2011. do 09.06.2012. godine (osiguranje od štete prema trećim licima za jedrilicu tipa Cessna 182P).
Uvjerenje o buci	Br. 067/1; 23.09.2011.
Program tehničkog održavanja	Program tehničkog održavanja aviona Cessna 182P od 11.06.2008; izdanje 1. maj 2008. BHDCA Approval (odobrenje) MP/02- 29-4-UP1-129-4/08.
Dozvola za radio stanicu u zrakoplovu	Br. 076VMA001, važi do 30.06.2012.
Ugovor o održavanju	GAS Aviation Ltd., Rudine bb, 11420 Smederevska Palanka, Srbija od 30.05.2011.
Uputstvo za održavanje zrakoplova od proizvođača Cessna Aircraft Company	Part (dio) 1 i 2
McCauley knjižica održavanja za elisu	2001
Knjižica održavanja za motor Continental	2001
Continental O-470-R	

Knjižice održavanja zrakoplova	Od 1980. do datuma nesreće
Cessna 182P	
Knjižica održavanja zrakoplova (VOB-055)	Od 03.07.2011 do 09.05.2012.
Knjižica podataka o zrakoplovu ili	Od 04.06.2008 do 01.06.2010.
vazd.motoru (VOB – 016) – za motor	
O – 470 – R	

Održavanje zrakoplova:

Zrakoplov se nalazi u vlasništvu Padobranskog kluba Banja Luka od 28.03.2008 kada je kupljen od Airtech Management, Inc., SAD. Ugovor o održavanju zrakoplova je sklopljen s AS „Ikar“ po dolasku u Bosnu i Hercegovinu, 13.08.2008, ug.br. 04-50/08 i Aneks ugovora br.1. Ugovor je važio do 25.03.2011 kad je raskinut od strane AS „Ikar“ servisa zbog nemogućnosti korektnog održavanja zrakoplova (Prilog 2. – Izjava predstavnika servisa AS „Ikar“). Novi ugovor za održavanja zrakoplova je sklopljen s poduzećem GAS Aviation (Smederevska Palanka, Republika Srbija) 30.05.2011. U periodu od prekida trajanja ugovora o održavanju s AS „Ikar“ do sklapanja novog ugovora o održavanju s GAS Aviation (2 mjeseca i pet dana), zrakoplov je naletio oko 35 sati. Godišnji pregled zrakoplova koji se obavlja zbog produženja plovidbenosti zrakoplova je obavljen od strane GAS Aviation servisa dana 05.06.2011. Istog datuma ovlašteni servis je ustanovio da uređaj koji mjeri vrijeme rada motora „totalizer“ nije u funkciji. 14.09.2011 obavljen je 100 časovni pregled i radovi na zrakoplovu od strane nepoznate osobe i bez prateće dokumentacije (Prilog 3. – Kopija knjižice održavanja VOB – 55) kao i da je izvršen probni let poslije pomenutih radova nakon čega je konstatirano od strane nepoznate osobe (nečitak potpis) da su avion, motor i specijalna oprema ispravni (ne postoji lista probnog leta).

Motor	Continental O – 470 – R
Proizvođač	Continental
Tip	O – 470 – R
Serijski broj	83652 – 2 – R
Snaga motora	230 KS
Datum ugradnje na zrakoplov	1972
Zadnja opća opravka	01.02.2001. SAD, pri naletu motora od
(vrijeme, nalet)	3523,30 sati

Ukupno vrijeme rada motora	4483,30 sati
Vrijeme rada od zadnje opće opravke	960 sati
Međuremontni resurs	1500 sati
	(Continental Overhaul Manual and applicable service bulletins M.S.B. 96-10)

Održavanje motora

U skladu s gore navedenim ugovorima o održavanju zrakoplova održavan je i motor. Na motoru su do dana nesreće izvršene dvije opće opravke u skladu s „Continental Overhaul Manual and applicable service bulletins“ (M.S.B. 96-10) za navedeni motor. 28.08.1980 urađena je prva opća opravka motora, a 01.02.2001 urađena je druga opća opravka motora, pri naletu motora od 3523,30 sati. Obje opravke izvršene su u SAD. 05.06.2011 urađeni su 100 časovni radovi na motoru od strane servisa GAS Aviation.

Pogonsko gorivo: BMB 95

Po uputu proizvođača motora Continental obavezna je upotreba avionskog goriva (AVGAS 100/130 LL). Američka zrakoplovna vlast (FAA) dozvoljava upotrebu motornog goriva MOGAS-a uz posjedovanje certifikata za korištenje istog i koji mora da zadovoljava karakteristike goriva D-439 ili EN 228 te uvjete za eksploataciju istog. Padobranski klub „Banja Luka“ je kao pogonsko gorivo za rad motora predmetnog zrakoplova koristio auto gorivo BMB 95 koje je nabavljano na benzinskim pumpama „Petrol“ i „Euro benc“ u naselju Starčevica – Banja Luka.

Elisa	2A34C201 – C/90 DA – 8
Proizvođač	McCauley
Serijski broj	722043
Godina proizvodnje	2001
Korak elise	promjenjiv
Datum ugradnje na zrakoplov	01.02.2001. godine
Zadnja opća opravka (vrijeme, nalet)	10.04.2008. godine, 4966,8 sati
Ukupno vrijeme rada	nije moguće utvrditi
Vrijeme rada od zadnje opće opravke	nije moguće utvrditi

Održavanje elise:

Uvidom u dokumentaciju elise („Log book No.1“) otvorene 02.01.2001. godine, ugrađena je na avion elisa McCauley tip 2A34C201 – C/90 DA – 8, br. 722043. Nakon 4966,8 sati ostvarenog naleta izvršena je opća opravka elise, u skladu s gore navedenim ugovorima o održavanju zrakoplova održavana je i elisa.

2.8 Plovidbeni status zrakoplova

U vrijeme nesreće zrakoplov je bio registriran kod Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, posjedovao je uvjerenje o registraciji br. 067/1, datum izdavanja 11.06.2008. Posjedovao je važeće uvjerenje o plovidbenosti br. 067/2, datum izdavanja 08.06.2011 za VFR letove. Potvrda o provjeri plovidbenosti ARC 067/2, datum izdavanja 09.06.2011, datum isticanja 08.06.2012. Zrakoplov je posjedovao polisu osiguranja, br. 3016745, izdatu od Triglav osiguranja 06.06.2011 za avio odgovornost za štete iz posjedovanja i upotrebe zrakoplova počinjenje trećim licima upotrebom jedrilice tipa Cessna 182P, registarske oznake E7 – SEX, pilot + pet sjedišta. Prilog 4. – Polisa osiguranja.

2.9 Meteorološke informacije

Na osnovu dostupnih podataka ustupljenih od strane Meteorološke službe aerodroma Banja Luka u vrijeme nesreće na području aerodroma Banja Luka su izmjereni slijedeći podaci (METAR LQBK od 20.05.2012) od 14 časova (lokalno vrijeme):
Vjetar 010/3, vidljivost preko 10 km, oblačnost 1 – 2 osmine neba pokriveno oblacima na 1000 m, temperatura 25°, tačka rose 13°, QNH 1013. Prilog 5. – METAR izvještaj.

2.10 Navigacijski uređaji

Nije primjenljivo.

2.11 Komunikacije

Nije primjenljivo.

2.12 Informacije o aerodromu/letjelištu

Aerodrom/letjelište «Zalužani» nalazi se 7 km sjeverno od grada Banja Luke. Osnovna staza je bez ispupčenja i udubljenja sa širinom od 155 m i dužinom 1300 m, poletno sletna staza dobro uređena sa oznakama (zastavice) sa širinom od 90 m i dužinom 1150 m. Pravac pružanja poletno sletne staze je 010 – 190. Aerodrom/letjelište posjeduje rješenje br. 3-3-29-2-UP1-55-4/12 od 14.03.2012 kojim se odobrava korištenje sportskog letjelišta Zalužani Banja Luka na period od godinu dana, od 14.03.2012 do 14.03.2013. aerodrom posjeduje potvrdu za Aerodrom za običnu upotrebu, br. E-7-L-006 izdanu 14.03.2012 s važenjem od godinu dana. Aerodrom posjeduje i specifikaciju za korištenje aerodroma sa potvrdom za običnu upotrebu, izdatu 14.03.2012 s zabranom letačkih operacija u pravcu 191. Aerodrom posjeduje odobrenje za Priručnik za korištenje letjelišta br. 3-3-29-2-UP1-69-5/11 od 15.03.2011 koje je na snazi bilo do 15.03.2012. Aero – klub „Sveti Ilija“ je imao obavezu uraditi izmjene i dopune Aerodromskog priručnika u roku 3 mjeseca počevši od 14.03.2011 i iste dostaviti BHDCA na odobravanje. Prilog 6. – Izjava svjedoka S1.

2.13 FDR & CVR

Nije primjenljivo.

2.14 Informacije o mjestu nesreće

Mjesto udara zrakoplova se nalazi na koordinatama $44^{\circ}51'16,8''N$, $17^{\circ}13'22,3''E$, udaljeno 116 m od ivice poletno sletne staze u pravcu 315° od ivice piste prema mjestu nesreće.

Slika 6: Panorama terena iz zraka (letjelište «Zalužani»)

Slika 7: Pogled na poletno sletnu stazu iz zraka

2.15 Medicinske i patološke informacije

Smrt pilota je nastala nasilno i usljed raskidanja aorte. Raskid aorte kao i druge povrede nastali zaživotno, dejstvom tupine mehaničkog oruđa, po tipu udara, sudara ili pada. Ostali poginuli su stradali usljed nasilne smrti koja je nastupila neposredno usljed unutrašnjeg krvarenja, uništenja vitalno važnih moždanih centara.

2.16 Požar

Na mjestu nesreće po padu zrakoplova došlo je do zapaljenja goriva koje se prosulo iz rezervoara zrakoplova i vjerovatno prelilo vruć motor. Usljed nastalog požara izgorio je veći dio zrakoplova.

Slika 8: Olupina opožarenog zrakoplova

2.17 Preživljavanje udesa

U padu zrakoplova nije bilo preživjelih.

2.18 Testovi i pretrage

Članovi Komisije izvršili su detaljan pregled zrakoplova na mjestu nesreće.

Izvršeno je vještačenje motora od strane servisa AS „Ikar“ iz Banja Luke a na zahtjev glavnog istražioca Komisije i uz nalog javnog tužioca Okružnog tužilaštva Banja Luka uz prisustvo predstavnika CJB Banja Luka, GAS Aviation.

Na zahtjev glavnog istražioca Komisije i uz nalog javnog tužioca Okružnog tužilaštva Banja Luka izvršeno je i vještačenje goriva u Naftnoj industriji Srbije a.d. Novi Sad.

Prilog 7. – Nalaz vještačenja motora, Prilog 8. – Nalaz vještačenja goriva i certifikat NIS-a.

2.19 Informacije o organizaciji i menadžmenta operatora

Letjelištem „Zalužani“ upravlja Aero klub „Sveti Ilija“ i odgovorna osoba za operacije na letjelištu je imenovana od strane Aero kluba „Sveti Ilija“.

Padobranski klub „Banja Luka“ je korisnik dijela letjelišta „Zalužani“ na osnovu odluke br. 01-03/06 od 22.02.2006 o imovini zrakoplovnog društva kojom se dodjeljuje na korištenje Padobranskom klubu Banja Luka, Prilog 9. – Odluka o korištenju imovine. Padobranski klub „Banja Luka“ je registriran od strane Osnovnog suda u Banja Luci kao Udruženje građana Padobranski klub „Banja Luka“ iz Banja Luke, br. rješenja F1:223/05 od 29.12.2005, upisan je u Registar sportskih organizacija od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske – Republički sekretarijat za sport i omladinu, br. rješenja 07/3.01/401-203/06 od 06.02.2006.

Padobranski klub „Banja Luka“ je zrakoplovna organizacija koja je u sklopu svojih aktivnosti formirala Padobranski školski centar odobren od strane BHDCa, br.rješenja UP1-1-2-4-29-5-262-6/10 od 10.11.2011 i vrijedi 24 mjeseca od pravosnažnosti Rješenja a kojim se organizacija ovlašćuje za provođenje obuke za padobrance, nastavnike padobranstva i organizatore skokova. U vremenu od 04.04. do 05.04.2012 izvršen je inspekcijski pregled Padobranskog školskog centra Banja Luka od strane ovlaštene osobe od strane BHDCa, zapisnik br. 2-4-29-1-444-1/12, Prilog 10. – Inspekcijski nalaz inspektora za FCL. Utvrđeno je da Padobranski klub „Banja Luka“ posjeduje Operativni priručnik za rad Padobranskog školskog centra Banja Luka br. 2-4-29-5UP1-363-5/10 od 10.11.2010.

2.20 Letačke operacije

Letačke operacije skakanja padobranaca su vršene u skladu s propisanom procedurom opisanom u Priručniku za korištenje sportskog aerodroma-letjelišta „Zalužani“ od 01.11.2007. Izvođenje padobranskih operacija vršeno je avionom s skinutim desnim vratima (s ugrađenim priručnim prekrivačem otvora desnih vrata), izvađenim prednjim desnim i zadnjim sjedištem i s ugrađenom papučicom na desnoj strani aviona (desna noga stajnog trapa).

2.21 Sistem održavanja

Zrakoplov je održavan u skladu s odobrenim Programom tehničkog održavanja za avion Cessna 182P, odobrenim od strane BHDCa 11.06.2008, a za čije sprovođenje je bila odgovorna osoba koja je potpisala izjavu koja je dio Programa tehničkog održavanja, Prilog 11. – Izjava korisnika i Odobrenje Programa teh.održavanja. Padobranski klub „Banja Luka“ je 13.08.2008 potpisao ugovor br. 04-50/08 i Aneks 1 ugovora sa AS „Ikar“ o održavanju zrakoplova, registracije E7-SEX. Dana 25.03.2011 AS „Ikar“ jednostrano prekida ugovor o održavanju zrakoplova, registarske oznake E7-SEX a iz razloga navedenih u Prilogu 2. 30.05.2011 potpisao ugovor s servisom GAS Aviation o linijskom i osnovnom održavanju zrakoplova Cessna 182P, Prilog 12. – Ugovor o održavanju s servisom GAS Aviation.

3. Analiza

Detaljna analiza je urađena kroz prijetodne tačke izvještaja i priloge izvještaju.

4. Zaključci

4.1 Nalazi

Pri svome radu u istrazi nesreće, Komisija je ustanovila slijedeće nalaze:

1. Nije moguće utvrditi da je pilot položio ispit iz eksploatacije i vanrednih postupaka za letjelište „Zalužani“. Utvrđeno je da je pilot u Pilotskoj knjižici imao upisanu i ovjerenu osposobljenost za bacanje padobranaca od Pilotske škole Prijedor u koju isti nije bio upisan za školovanje za ovu osposobljenost. Također je utvrđeno, na osnovu uvida u Letačku knjižicu pilota, vršio poslove bacanja padobranaca (u drugoj državi i na drugom aerodromu/letjelištu), a da isti nije bio osposobljen za obavljanje te aktivnosti.
2. Na osnovu uvida u dokument Program tehničkog održavanja Cessna 182P, registarske oznake E7-SEX, nije izvršena izmjena i dopuna Programa tehničkog održavanja a u skladu s promjenom ugovora o održavanju (promjena servisa).
3. Prema izjavama svjedoka na zrakoplovu su vršeni radovi i prepravke mimo ovlaštenog servisa i od strane neovlaštenih lica (demontaža i montaža nosnog točka, 50 časovni radovi) Prilog 13. – Izjava svjedoka S2.
4. Na zrakoplov je ugrađena papučica za skakanje padobranaca iz aviona. Papučica je ugrađena na desnoj strani aviona od nepoznate organizacije ili nepoznatih lica. Prilog 22. – Fotografija papučice namijenjene skakanju padobranaca na mjestu nesreće.
5. Vještačenjem motora predmetnog zrakoplova u servisu AS „Ikar“ utvrđeno je da je isti imao smanjenu kompresiju na nekim cilindrima motora – Prilog 7.
6. Na osnovu uvida u statusnu listu komponenata izdatu od strane GAS Aviation servisa, utvrđeno je da instrument „totalizer“ (uređaj koji mjeri vrijeme rada motora) nije bio u funkciji, Prilog 14. – Lista statusa komponenti.
7. Na osnovu uvida u knjižicu održavanja zrakoplova (VOB - 055), zadnji evidentirani let zrakoplova je bio 09.05., bez naznačene godine. Po izjavama svjedoka zrakoplov je do kritičnog leta od 20.05.2012 izvršio još dva leta, koji nisu evidentirani u navedenom dokumentu. Prilog 15. – Izjava svjedoka S3.
8. Na osnovu iskaza svjedoka utvrđeno je da je predmetni zrakoplov na dan nesreće korišten za obuku padobranaca, te su zbog toga uklonjena sva sjedišta, izuzev pilotskog. U cilju sprječavanja moguće promjene težišta, u zrakoplove ovog tipa ugrađuje se zaštitna prečka, što u ovom zrakoplovu nije bilo urađeno. Iako ova zaštitna mjera nije propisana, praktična je i primjenjuje se na zrakoplovima ovog tipa kako bi se spriječila promjena centra težišta kretanjem osoba u zrakoplovu po pravcu naprijed nazad.
9. Od 05.06.2011 na zrakoplovu i motoru nisu evidentirani radovi od strane ovlaštenog servisa.

10. Neposredno poslije nesreće predmetnog zrakoplova pripadnici policije koji su vršili uviđaj izuzeli su izvjesnu količinu goriva iz pumpe kojom se sipao benzin u predmetni zrakoplov. Po nalogu javnog tužioca iz Banja Luke to gorivo poslano je na analizu u NIS a.d. Novi Sad, Tehnička direkcija – laboratorija. Analiza je rađena u skladu s evropskim standardima za auto gorivo BMB 95 i utvrđeno je da je gorivo zadovoljavalo standard EN 228 te da su odstupanja postojala samo u povećanoj količini sumpora od navedenog standarda, Prilog 8.
11. Utvrđeno je da proizvođač motora Continental ne dozvoljava upotrebu MOGAS-a na svojim motorima. Američka zrakoplovna vlast (FAA) dozvoljava upotrebu auto goriva u velikom broju zrakoplovnih motora. U vrijeme nesreće bio je prijelazni period zima/ljeto što je moglo utjecati na eksploataciju korištenog goriva usljed povišene vanjske temperature na dan nesreće. Prilog 16. – Uput proizvođača motora o korištenju MOGAS-a.
12. Utvrđeno je da BHDCA nikad nije donijela zvanični stav institucije spram upotrebe MOGAS-a na području BiH.
13. Uvidom u dokument Program tehničkog održavanja aviona Cessna – 182, odobren za upotrebu i korištenje od strane BHDCA a potpisan i prihvaćen od strane odgovorne osobe Padobranskog kluba Banja Luka, Komisija je konstatala da je trebalo izvršiti radove na zrakoplovu navedene u dokumentu Component Status List izdatu od GAS Aviation servisa pod brojevima: 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, rok za izvršenje navedenih radova bio je 21.04.2012, Prilog 14. U slučaju neizvršenja ovih radova u roku određenom Programom tehničkog održavanja aviona Cessna – 182 zrakoplovu prestaje važenje uvjerenja o plovidbenosti (PTO, tačka 5). Komisija je uvidom u prije navedenu dokumentaciju utvrdila da zrakoplov na dan nesreće nije bio plovidben.
14. Polisa osiguranja br. 3016745 izdata za jedrilicu Cessna 182P a ne za avion Cessna 182P i da u polisi ovaj zrakoplov stoji „pilot + 5 osoba“ što je u suprotnosti s Tehničkim priručnikom za korištenje navedenog zrakoplova od strane proizvođača - Prilog 4.
15. Uvidom u dokument Potvrda o provjeri plovidbenosti i Zapisnik br. 2-2-29-4-UP1-292-2/11 (mjesto sačinjenja zapisnika Prijedor bez upisanog datuma) Komisija konstatira da je odobrena potvrda o provjeri plovidbenosti u vremenu od 09.06.2011 do 08.06.2012 uz napomenu iz Zapisnika da se u roku od mjesec dana uradi slijedeće (Inspektor br. AIR004 je svojeručno na zapisnik dopisao):
  - „Uraditi 500 časovni pregled na lijevom i desnom magnetu - izvršeno;
  - Dostaviti ugovor o održavanju s servisom GAS Aviation – izvršeno;
  - Ažurirati matičnu knjigu zrakoplova, motora i elise – nije izvršeno;
  - Ostraničiti knjigu letenja i voditi cikluse naleta – nije izvršeno;
  - Registarska oznaka i kompenzacione tablice postaviti u kabinu – izvršeno;
  - Revidirati naredni 50 časovni i 100 časovni pregled – nije izvršeno.

Dokaze dostaviti u BHDCA, neizvršavanje povlači suspenziju Uvjerenja o plovidbenosti“. Prilog 17. – Zapisnik za produženje plovidbenosti. Na osnovu

- dostupne i analizirane dokumentacije, ustanovljeno je da predmetni zrakoplov nije bio plovidben od 09.07.2011.
16. Na osnovu raspoložive dokumentacije Komisija je utvrdila da je bilo propusta i nepravilnosti u procesu eksploatacije letjelišta. Propusti i nepravilnosti se ogledaju u nedostatku koordinacije prilikom izvođenja letačkih operacija na letjelištu. Prilog 6. – Izjava svjedoka S1.
  17. Utvrđeno je da se padobranske aktivnosti u Bosni i Hercegovini a i u Padobranskom klubu Banja Luka odvijaju u skladu s Pravilnikom o padobranstvu preuzetim od SFRJ, Sl.list SFRJ 073/1989. S obzirom da je od datuma izdavanja Pravilnika proteklo više od 20 godina Komisija smatra da isti više nije adekvatan za izvođenje padobranskih aktivnosti s obzirom da je došlo do određenih tehnoloških promjena u praksi. Zakonom o civilnom zrakoplovstvu BiH od 27.04.2009, je naznačeno da će sva podzakonska akta biti donesena u roku 12 mjeseci (član 136.) od dana stupanja na snagu ovog zakona što nije učinjeno.
  18. Utvrđeno je (kontaktiranjem odgovornih osoba u BHDCA) da Izvještaj o timskom pregledu škole letenja Padobranskog kluba Banja Luka nije potpisan od strane članova imenovane komisije ispred BHDCA i bez obzira na ovu činjenicu BHDCA je izdala Rješenje o odobravanju organizacije za obuku padobranskog osoblja, Prilog 18. – Zapisnik o timskom pregledu škole letenja Padobranskog kluba „Banja Luka“.
  19. Uvidom u dostupne informacije Komisija konstatira da je Padobranski klub „Banja Luka“ izvodio „operacije iz zraka“ iako za tu aktivnost nije imao adekvatnu dozvolu za pružanje usluga iz zraka (AWC – Aerial Work Certificates), Prilog 19. – Komercijalna ponuda za skakanje u tandemu.
  20. Iz dokumenta Dnevni plan rada br. 01, za dan 20.05.2012 vidljivo je da su imenovana lica za rukovodioca letenja i skakanja od strane ovlaštene osobe. Komisija nije mogla utvrditi da je izvršen pregled letjelišta „Zalužani“ u skladu s Priručnikom za korištenje letjelišta za 20.05.2012, Lista pregleda aerodroma „Zalužani“.
  21. Rukovodilac skakanja u dnevnom planu koji je imenovan za dan 20.05.2012 nije imao važeću dozvolu kao ni ovlaštenje, Prilog 20. – Izjava svjedoka S3 i Dnevna lista padobranskih skokova, Kopija dozvole izdate od RSCAD, kopija ljekarskog uvjerenja i potvrda od BHDCA o podnesku za produženje dozvole, a isto se odnosi i za instruktora skakanja u avionu, Prilog 21. – Potvrda o statusu dozvole i kopija dozvole za padobranca instruktora.
  22. Za jednog sportskog padobranca ukrcanog u predmetni zrakoplov, ustanovljeno je da ne postoji dosije i padobranska dozvola izdata od bilo koje nadležne institucije u Bosni i Hercegovini.

23. Na osnovu raspoložive dokumentacije i raspoloživih informacija Komisija je izračunala težinu zrakoplova u momentu polijetanja na kritični let.

R. Br.	Naziv	Težina (kg)
1	Težina praznog aviona (808 kg - 30 kg izvađena sjedišta)	778
2	Težina goriva (200 litara na osnovu podataka iz VOB-a 055 =156 kg) (Specifična težina goriva je 0,78 kg)	156
3	Težina ulja	9,9
4	Težina pilota (Izvještaj o ljekarskom pregledu)	99
5	Težina 1 putnika (Izvještaj o ljekarskom pregledu)	89
6	Težina 2 putnika (Izvještaj o ljekarskom pregledu)	79
7	Težina 3 putnika (Izvještaj o ljekarskom pregledu)	80
8	Težina 4 putnika (Izvještaj o ljekarskom pregledu)	68
9	Težina pilotskog padobrana (SKY emergency)	7
10	Težina padobrana 1 putnika (Parafoil 282)	12,7
11	Težina padobrana 2 putnika (Parafoil 282)	12,7
12	Težina padobrana 3 putnika (SKY Student)	14,2
13	Težina padobrana 4 putnika (SKY Student)	14,2
14	Pretpostavljena težina lične opreme za svih 5 osoba u zrakoplovu	10
Ukupna maksimalna težina za avion C 182 P u skladu sa Vlasničkim uputom (Owner s Manual) iznosi 1338 kg.		1429,7

Izračunavanjem svih poznatih i pretpostavljenih težina zrakoplova Cessna 182P E7-SEX isti je bio težak 1428.7 kg. Maksimalna dozvoljena težina zrakoplova na poletanju je 1338 kg. Na osnovu ovog proračuna Komisija konstatira da je zrakoplov Cessna 182P na polijetanju bio teži za **91.7 kg** više od propisane težine Uputstvom za korištenje (Owners manuel-om, Section IV, Operating limitations, weight and balance), Prilog 23. – Potvrda o novom korisnom teretu zrakoplova od 01.04.2008.

24. Da je Američka zrakoplovna vlast (FAA) za predmetni zrakoplov izdala uputstvo o korištenju istog prilikom letenja s odstranjenim desnim vratima a koje uvodi određena ograničenja po pitanju manevriranja zrakoplovom (tačka 3), Prilog 24 – Uputstvo izdato od strane Američke zrakoplovne vlasti.

25. Neposredni uzroci

Na osnovu provedene istrage, prikupljenih dokaza i raspoloživih dokumenata, Komisija je zaključila da je vjerovatni uzrok nesreće zrakoplova Cessna 182P, registarske oznake E7-SEX, rezultat kombinacije više faktora, od kojih su najznačajniji:

- 1. Neadekvatan postupak pilota u slučaju vanredne situacije;**
- 2. Prilikom polijetanja zrakoplov je imao veću težinu od dozvoljene;**
- 3. Smanjene performanse aviona (upotrebom neadekvatnog goriva, funkcionalni resurs motora je bio upitan) a na osnovu vještačenja servisa imenovanog od strane Okružnog tužilaštva Banja Luka.**

4.2 Sistemski uzroci

U provođenju djelatnosti Padobranskog kluba Banja Luka uočeni su nedostaci koji se odnose na nepridržavanje propisa donesenih od nadležnih institucija.

Uočeno je odsustvo inspekcijskog nadzora pri provođenju operacija za koje je Padobranski klub „Banja Luka“ imao odobrenje.

Uočeni su nedostaci u vođenju i izdavanju dokumenata (dozvola, potvrda i dr.) od strane BHDCA.

5. Sigurnosne preporuke

5.1 MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA

- 1. Izmijeniti Zakon o zrakoplovstvu BiH u domenu organizacije zrakoplovne inspekcije, istraga incidenata i nesreća;**
- 2. Za domen zrakoplovne inspekcije regulativu propisati od strane nadležnog Ministarstva;**
- 3. Zrakoplovnu inspekciju organizaciono prevesti u nadležnost Ministarstva.**

5.2 BHDCA

- 1. Zabraniti rad Padobranskom klubu Banja Luka na letjelištu Zalužani, dok nadležna tijela BHDCA ne utvrde da isti dosljedno provodi sva akta propisana od iste;**
- 2. Preispitati rad Pilotske škole Aero kluba Prijedor;**
- 3. Da se očituje o upotrebi auto goriva u avionskim motorima;**
- 4. Intenzivirati odnose (pregledi, inspekcije, školovanja, informiranje, razmjena iskustava) između BHDCA i zrakoplovnih organizacija i pojedinaca.**

6. Prilozi:

Dodatak izvještaja čine i slijedeći prilozi:

- Prilog 0. Izjava svjedoka S4;
- Prilog 1. Kopija knjižice letenja i kopija Knjige registra pilotske škole Prijedor;
- Prilog 2. Izjava predstavnika servisa AS „Ikar“;
- Prilog 3. Kopija knjižice održavanja VOB – 55;
- Prilog 4. Polisa osiguranja;
- Prilog 5. METAR izvještaj;
- Prilog 6. Izjava svjedoka S1;
- Prilog 7. Nalaz vještačenja motora;
- Prilog 8. Nalaz vještačenja goriva i certifikat NIS-a;
- Prilog 9. Odluka o korištenju imovine;
- Prilog 10. Inspekcijski nalaz inspektora za FCL;
- Prilog 11. Izjava korisnika i Odobrenje Programa tehničkog održavanja;
- Prilog 12. Ugovor o održavanju s servisom „GAS Aviation“;
- Prilog 13. Izjava svjedoka S2;
- Prilog 14. Lista statusa komponenti;
- Prilog 15. Izjava svjedoka S3;
- Prilog 16. Uput proizvođača motora o korištenju MOGAS-a;
- Prilog 17. Zapisnik za produženje plovidbenosti;
- Prilog 18. Zapisnik o timskom pregledu škole letenja Padobranskog kluba „Banja Luka“;
- Prilog 19. Komercijalna ponuda za skakanje u tandemu;
- Prilog 20. Izjava svjedoka S3, Dnevna lista padobranske škole, kopija Dozvole izdate od RSCAD-a, kopija ljekarskog uvjerenja i potvrda od BHDCA o podnesku za produženje dozvole;
- Prilog 21. Potvrda o statusu dozvole i kopija dozvole za padobranca instruktora;
- Prilog 22. Fotografija papučice namijenjen skakanju padobranaca;
- Prilog 23. Potvrda o novom korisnom teretu zrakoplova od 01.04.2008;
- Prilog 24. Uputstvo izdato od strane Američke zrakoplovne vlasti.

PRILOG 0.
Izjava svjedoka S4

ODLUKA

O uklanjanju svih izjava svjedoka u javnosti dostupnoj verziji Završnog izvještaja o ispitivanju nesreće vazduhoplova, registarske oznake E7-SEX, na letištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine.

Glavni istražitelj, Omer Kulić, određuje uklanjanje svih izjava svjedoka u javnosti dostupnoj verziji Završnog izvještaja o ispitivanju nesreće vazduhoplova, registarske oznake E7-SEX, na letištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine do odluke nadležnog tužilaštva o daljnjim postupcima u ovom slučaju.

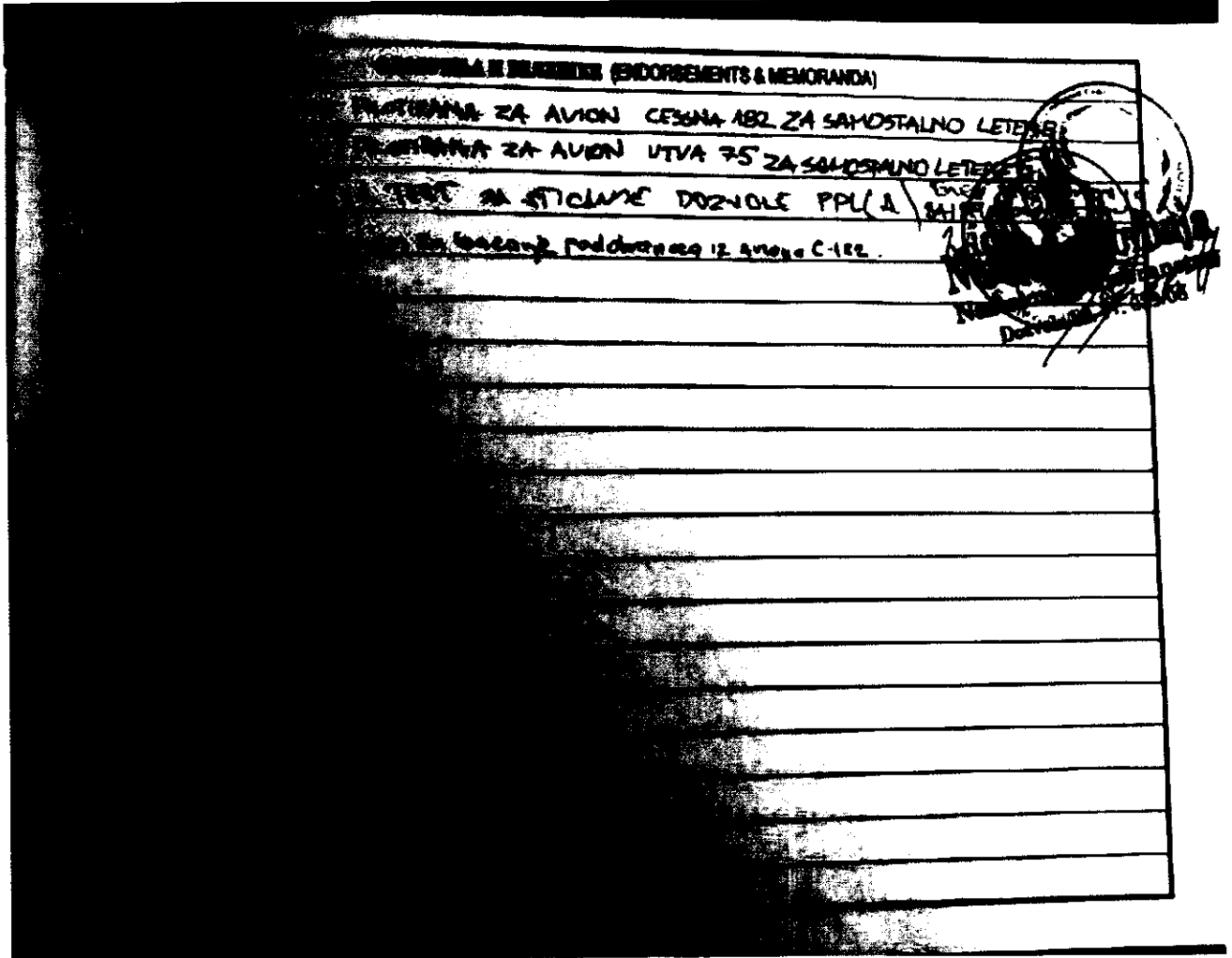
U Sarajevu, 02.07.2012

Omer Kulić, Glavni istražitelj

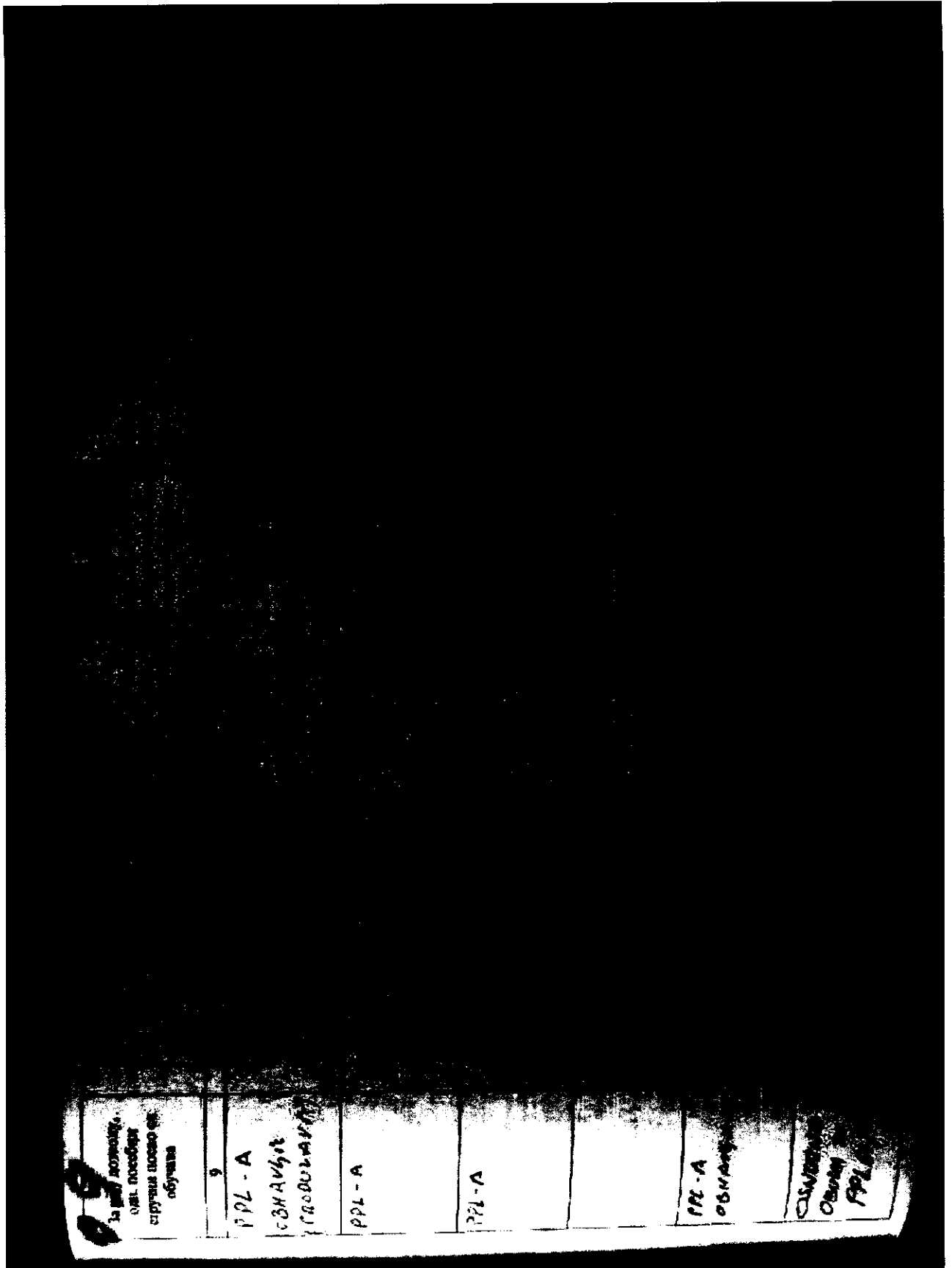

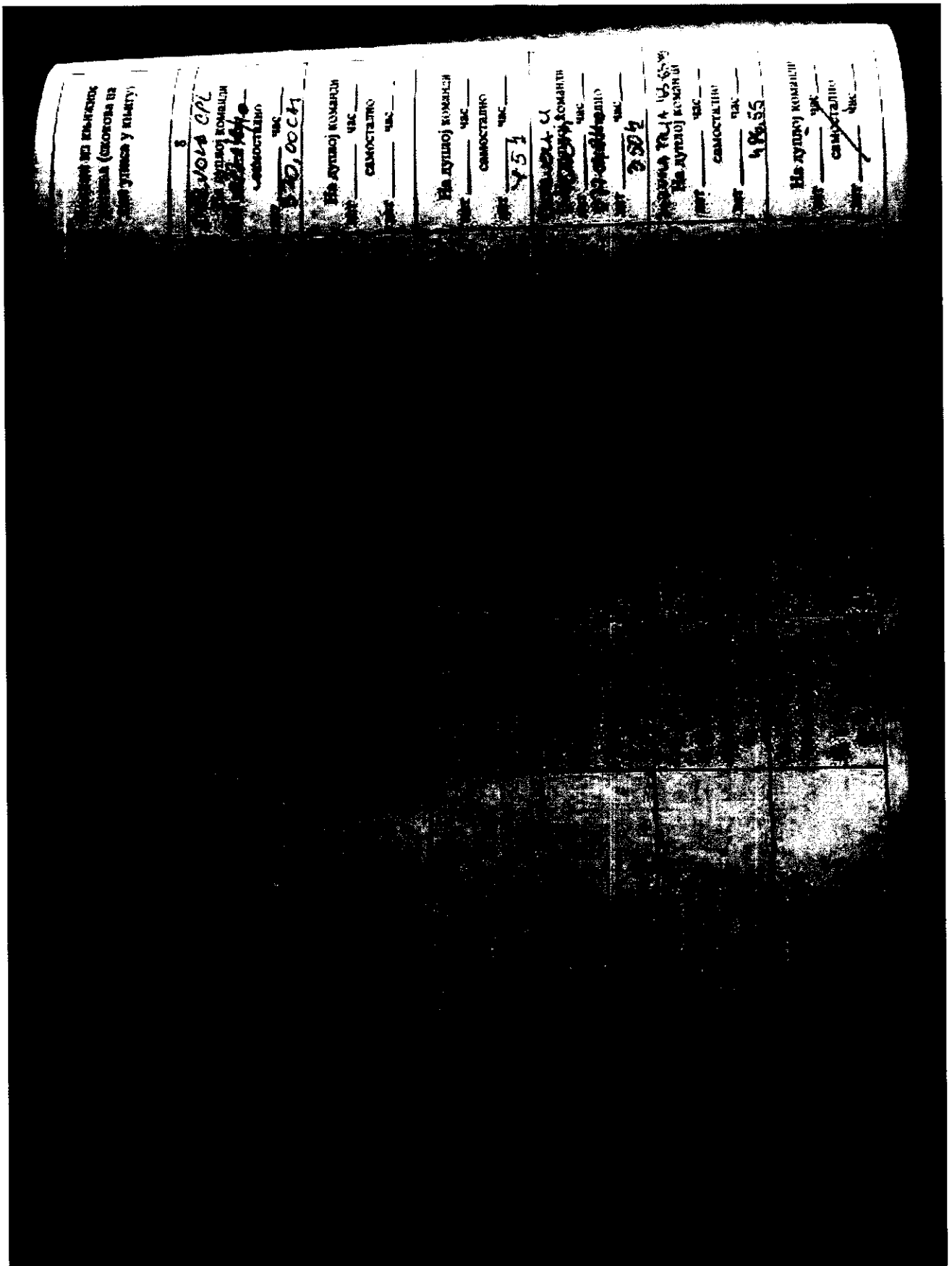
PRILOG 1.
Kopija knjižice letenja i kopija Knjige registra pilotske škole
Prijedor

Подаци из кинџике летовца (скоп. на л. дана улета) у с.м.г.		На дужиој команди лет _____ час _____ самостално лет _____ час _____		На дужиој команди лет _____ час _____ самостално лет _____ час _____		На дужиој команди лет _____ час _____ самостално лет _____ час _____		На дужиој команди лет _____ час _____ самостално лет _____ час _____	
8									

201
 06.05.78
 0.2.0000
 P-3
 BIA
 Погода
 Бурна
 BIA

PRILOG 2.
Izjava predstavnika servisa AS „Ikar“

ISPITIVANJE ODRŽAVANJE UDESA AVIONA E7-SEX

IZJAVA

... i Ugovor br. 04-50/08 i Aneksi 1 ugovora sa ... "Laba" o održavanju aviona u vlasništvu Kluba (CESSNA 182, ... E7-SEX bio je godišnji ... do 10.06.2010. ... "Obavještanje" da nisu više u mogućnosti pouzdanog i ... aviona, sa navodima razloga (Stupio je na snagu EASA Part-M ... održavanje aviona tj nije bilo kvalifikovanog ... aviona, zalet aviona nije evidentiran na pravilan način, nije bilo ... Kluba i AS „IKAR“). ... 10.06.2010. do 25.03.2011, nekoliko puta smo opominjali ... napravljenim, nepravilnostima u Klubu. ... te zbog toga vrijeme letanja nije vođeno po njemu ... je radio pravilno što smo ustanovili 22.10.2009. provjerom 24- ... „IKAR“.

... da se dogovorilo, da se evidencije i aktivnosti održavanja rade saglasno ... pomoćnim podacima smo svežu molanju pomenutim Obavještanjem.

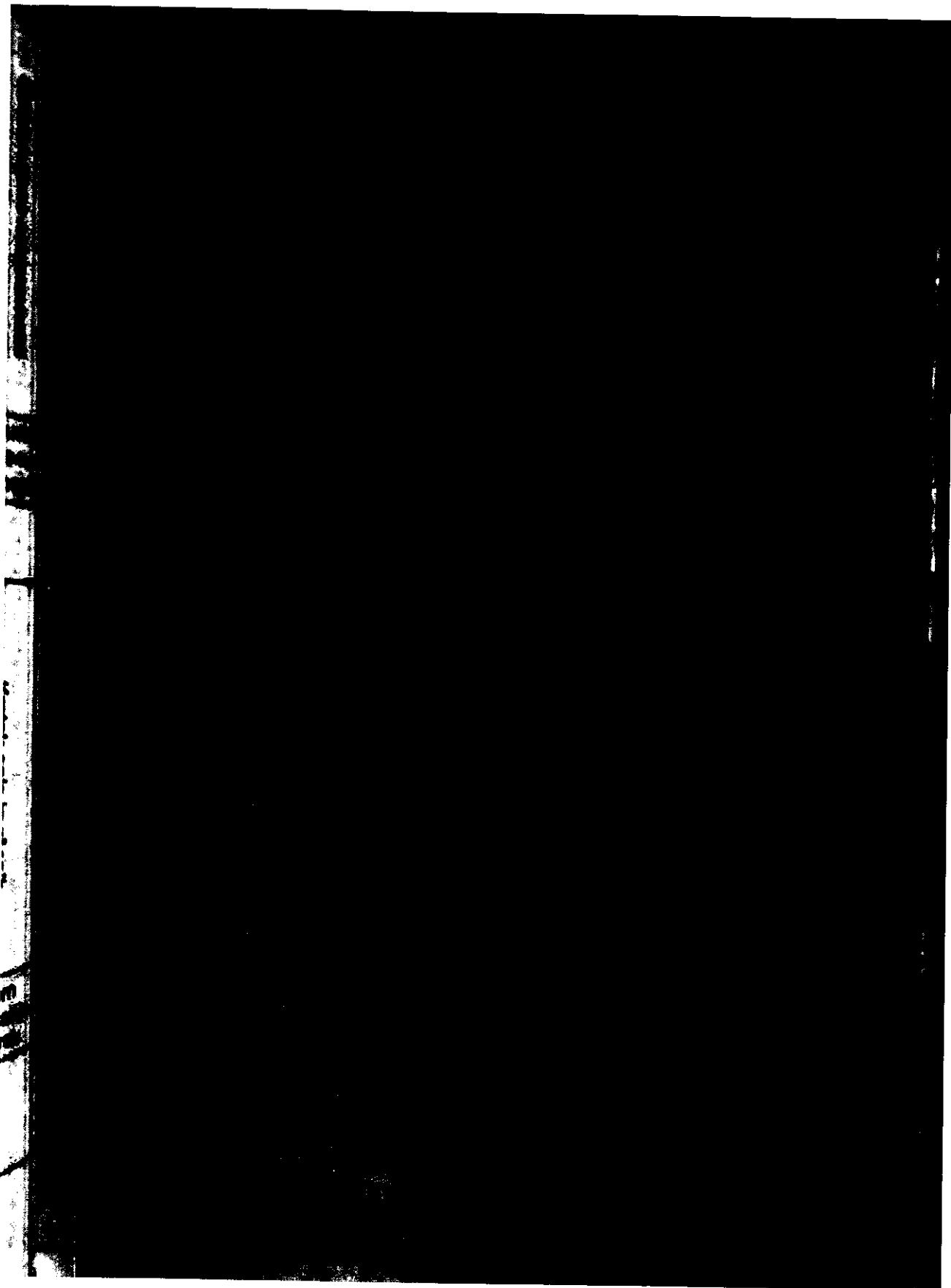

Direktor AS „IKAR“ AD

Drago Počković, dipl.ing.

PRILOG 3.
Kopija knjižice održavanja VOB – 55

Broj osiguranja: **11**
 Vrednost osiguranja: **11.0101**
 Vrednost rizika: **1**
 Datum: _____

PAKOVANJE IZ OBLASTI "Banja Luka"
DE Jovanik Džodžić br.100, 78000 Banja Luka

prema Uslovima

Datum osiguranja: **9.6.2011**   Datum osiguranja: **9.6.2012**
 Vrednost osiguranja: **10.768,00**   Premija osiguranja KM: **215,36**
 Datum osiguranja: _____   Premija osiguranja KM: _____

Za osiguranje vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štete

OSIGURANA SE	Ist. znak	Tarifa i tarifi	Suma osiguranja KM	%	Premija osiguranja KM
Obaveznost osiguranja protiv odgovornosti za štete iz posjedovanja i upotrebe vazduhoplova počinjena tročim Helikopterskim jedrilice tipa CESSNA 182-P -reg. oznaka E7-SRX pilot + 5 sjedišta na obavezni osiguranja od 8.000,00 USD po letnom događaju		AVRS	10.768,00	20.000	215,36
NAPOМЕН: -Osiguranik je upoznat sa normama zbirne o obaveznom osiguranju koji se odnose na gore navedene odredbe ugovora o osiguranju -Osiguranik je upoznat sa Uslovima osiguranja vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štete pristojna prema licima -Osnov polisa osiguranja licu koji se prevaze vazduhoplova -Suma osiguranja je utvrđena po tarifi na dan 06.06.2011. god.					
			Ukupno		215,36
			10.768,00		215,36

Osiguranik potvrđuje da je kod zaključenja ovog ugovora primio naznačene uslove.

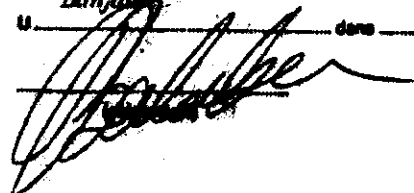
Godišnja premija osiguranja **215,36**

Premija osiguranja KM **215,36** za vrijeme od **9.6.2011** do **9.6.2012**
 Prema računu

Plaćeno je: _____

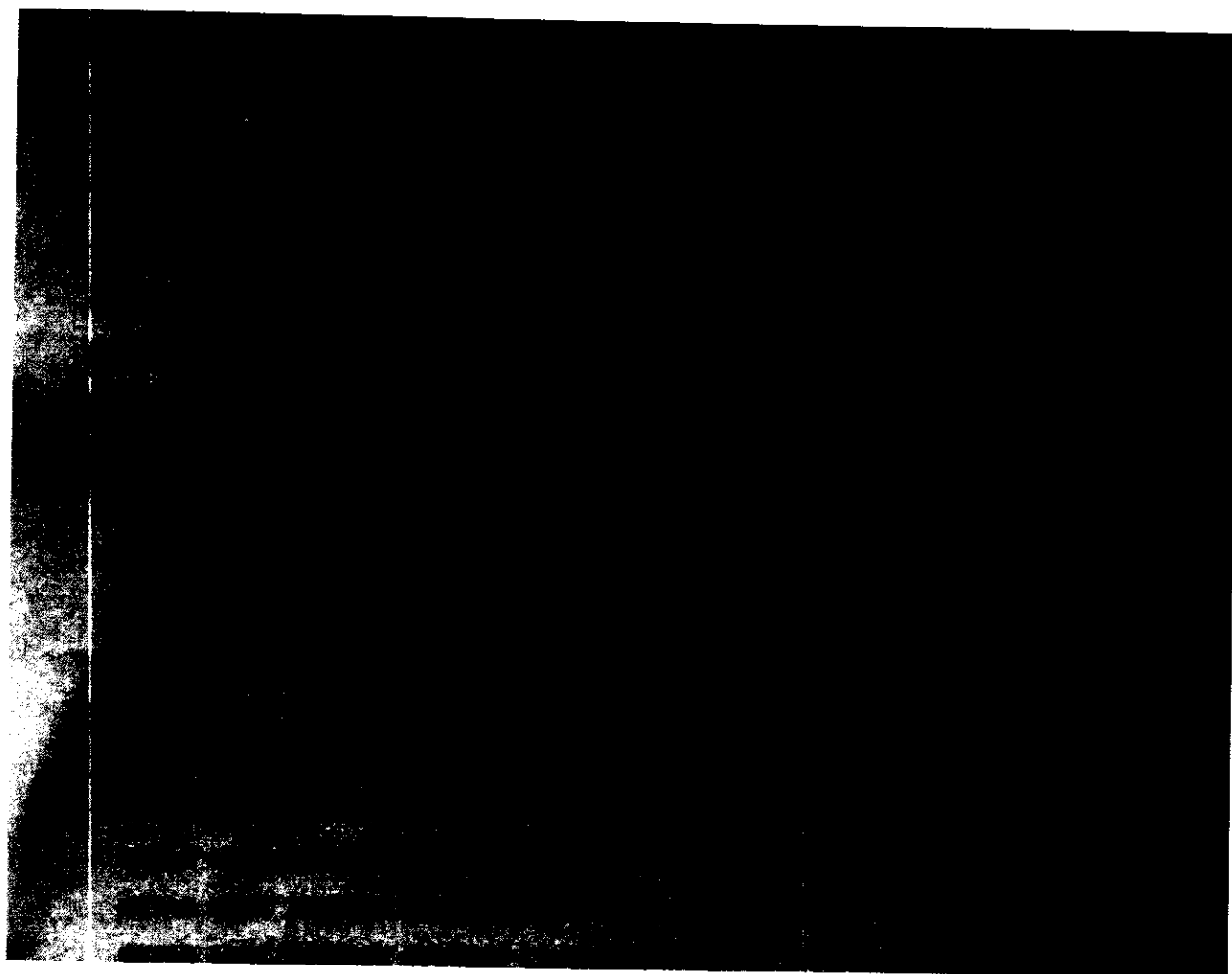
Osiguranik zadržava pravo na ispravku računskih i drugih grešaka zastupnika.

U **Banjaluci** dana **6.6.2011** godine

 (Prema računu)

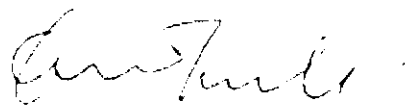

ODLUKA

O uklanjanju svih izjava svjedoka u javnosti dostupnoj verziji Završnog izvještaja o ispitivanju nesreće vazduhoplova, registarske oznake E7-SEX, na letištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine.

Glavni istražitelj, Omer Kulić, određuje uklanjanje svih izjava svjedoka u javnosti dostupnoj verziji Završnog izvještaja o ispitivanju nesreće vazduhoplova, registarske oznake E7-SEX, na letištu Zalužani, Banja Luka od 20.05.2012. godine do odluke nadležnog tužilaštva o daljnjim postupcima u ovom slučaju.

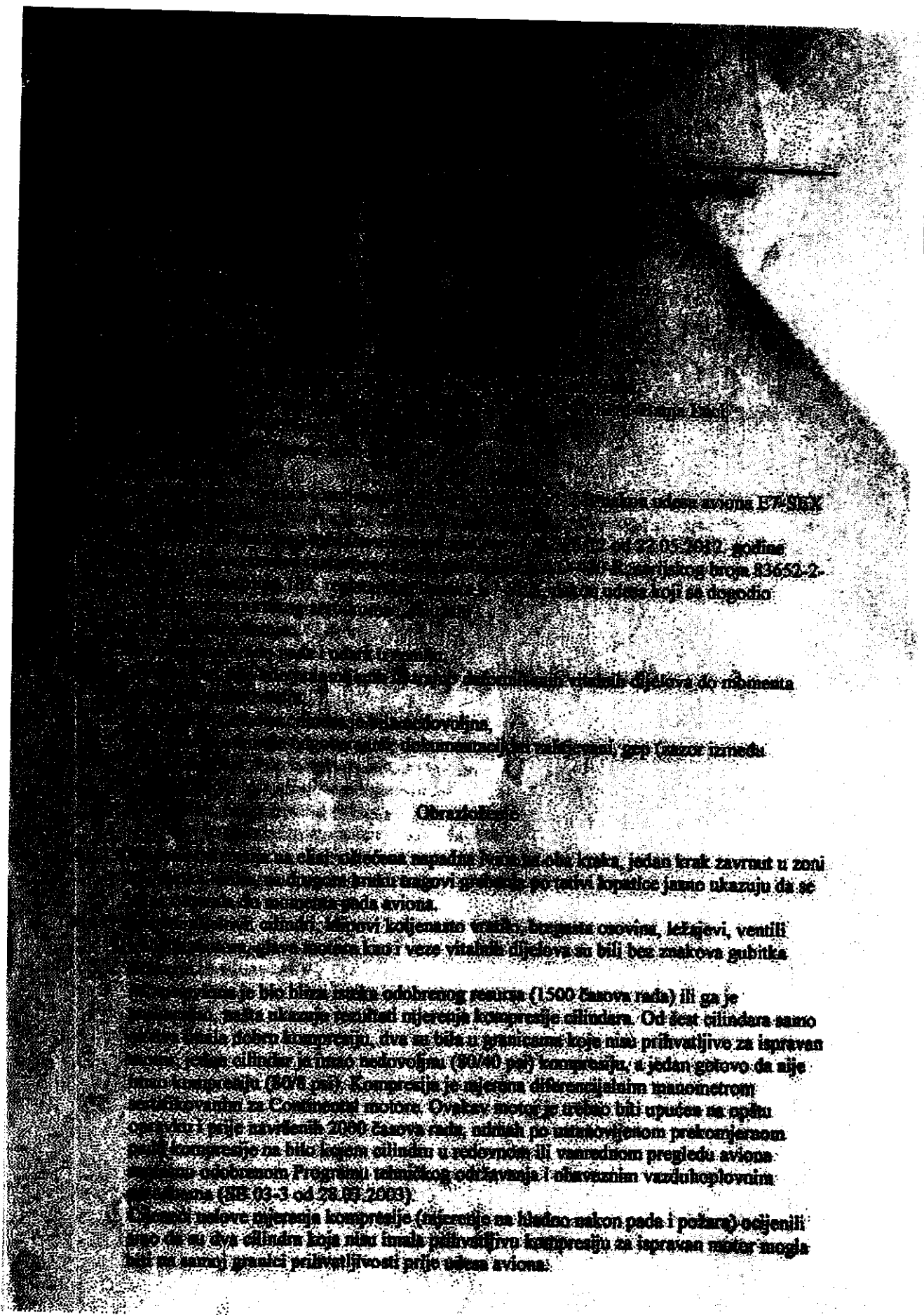
u Sarajevu 02.07.2012

Omer Kulić, Glavni istražitelj

Prilog 7.
Nalaz vještačenja motora

... (illegible) ...

... (illegible) ... aviona ERJ 145

... (illegible) ... 22.05.2012. godine ...
... (illegible) ... broj 83652-2 ...
... (illegible) ... događio ...

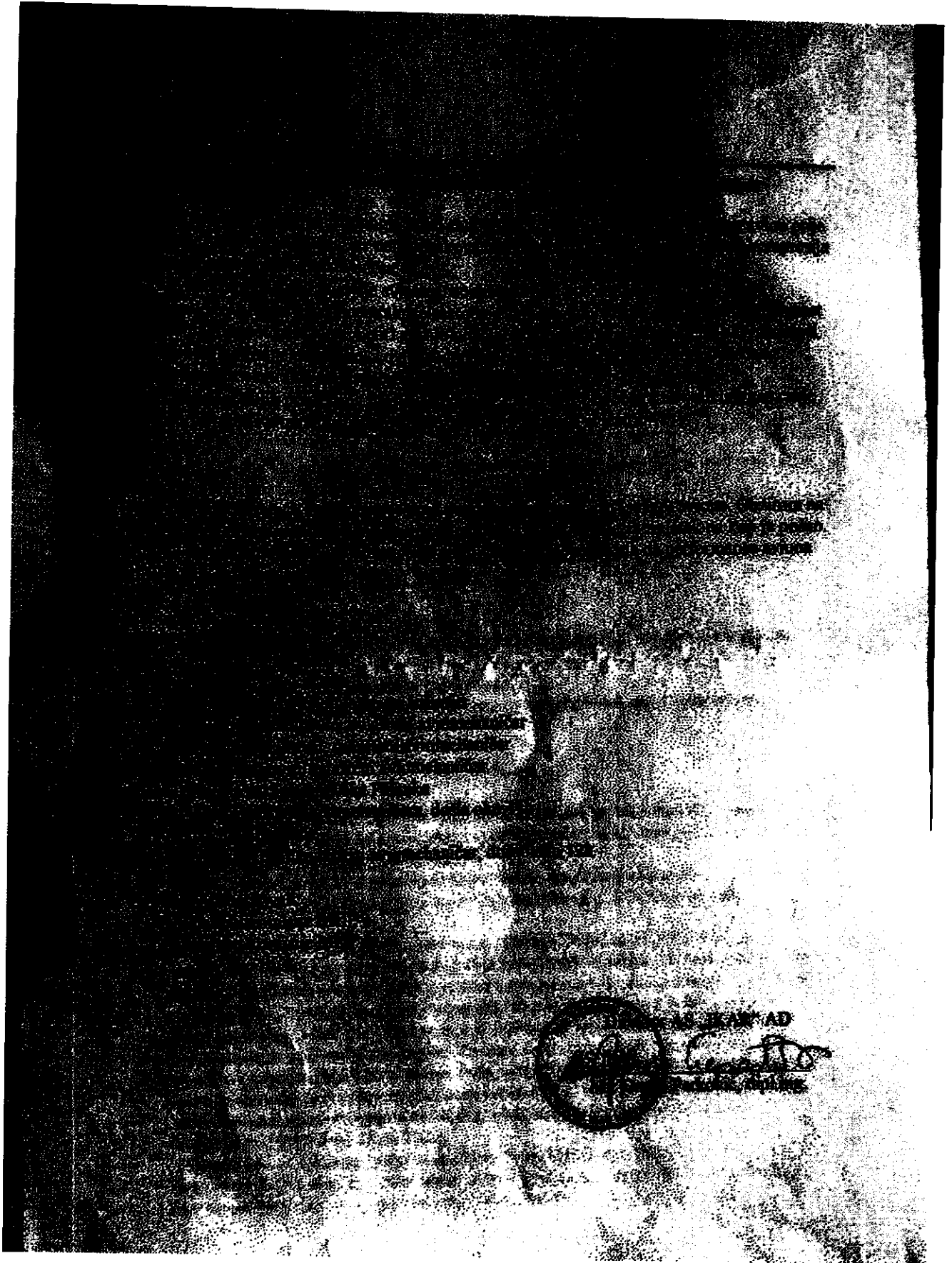
Charakteristike

... (illegible) ... jedan krak zavrtut u zoni ...
... (illegible) ... ukazuju da se ...

... (illegible) ... cilindri, klijunski koljenasti vratilo, klijunski osovina, klijunski ventili ...
... (illegible) ... bez znakova gubitka ...

... (illegible) ... 1500 časova rada) ili ga je ...
... (illegible) ... Od šest cilindara samo ...
... (illegible) ... dva su bila u granicama koje nisu prihvatljive za ispravan ...
... (illegible) ... jedan gotovo da nije ...
... (illegible) ... manometrom ...
... (illegible) ... 2000 časova rada, niti na ...
... (illegible) ... ili vanrednom pregledu aviona ...
... (illegible) ... (SRB 03-1 od 28.11.2003)

... (illegible) ... ocijenili ...
... (illegible) ... mogla ...

Prilog 8.
Nalaz vještačenja goriva i certifikat NIS-a

Блок Прерада
Техничка дирекција - Лабораторија

Број 32-23-01/10/043/14
Датум 13.06.2012.

Предмет: Извештај о испитивању бензина

Поштовани,

Овим путем Вам, на основу захтева Министарства унутрашњих послова, Центра јавне безбедности Бања Лука, Република Српска, за испитивање узорка бензина од 25.05.2012. достављамо Извештај о испитивању бензина број 274120 који је потребно да доставите кориснику лабораторијских услуга.

Прилог: Извештај о испитивању број 274120

С поштовањем,

Доставити:

- Архива
Лабораторије

Директор Лабораторије

Наташа Бадрљица, дипл.инг.техн.

Издиршница, ОД : Наташа Бадрљица, Блок Прерада, Техничка дирекција Лабораторије

е-пошта: natasa.badric@nra.rs

контакт телефон 064 983 4000

SA-12.00.01-003

1900 год. Нови Сад
Београд-от. фронта 12, 21000 Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1111
Факс: +381 21 481 2590
ИП: 12000000
www.nra.rs

NIH s.d. Novi Sad - Blok Prerada
Tehnička direkcija - Laboratorija
Spaševateljska 199 tel/fax: 013/347-568

IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU

Broj: 274120
Datum: 12.06.2012.god.

Organizator ispitivanja: Republika Srpska, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centar javne bezbjednosti Banja Luka
Podaci o naredbici: Kralja Petra I Karađorđevića broj 5, Banja Luka
Telefon: 051/537-100
Faks:
Kontakt lice: Omar Kulić
Zahtjev za ispitivanje (br./datum): 08-02/3-3-230-923/12 od 25.05.2012.god.
Dopis (br./datum):

Uzročnik: Benzol
Oznaka uzorka: BMB 95 Banja Luka
Ambalaža/količina: Prema vrsti uzorka
Datum prijema uzorka: 05.06.2012 09:40
Datum početka ispitivanja: 05.06.2012
Datum završetka ispitivanja: 07.06.2012
Standard:

Izveštaj odobrio:
DIREKTOR LABORATORIJE

Nataša Badrijić, dipl.ing.tehn.

Dostaviti:

- Republika Srpska, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centar javne bezbjednosti Banja Luka
- Arhiva Laboratorije

- Rezultati ispitivanja odnose se isključivo na uzorce koji su ispitani
- Zadržavamo pravo kopiranja i izdavanja izvještaja, izuzet u colini, bez odobrenja Laboratorije
SA-03.02.01-034, napruga 02

BR: 274120
13.6.2012 14:47:01

Rezultati ispitivanja su prikazani u tabeli:

Poreklo uzorka: Pumpa za pretakanje goriva
 Metoda uzorkovanja: Nepoznata
 Uzorkivač: Naručilac
 Datum uzorkovanja: Nepoznat

Supstanca: Benzin
 Uzorak: BMB 95 Banja Luka
 Prijem: 05.06.2012 09:40
 Komentar:

Redni broj	Parametar	JM	Metoda	Vrednost	min	max	Standard
1	Gustina na 15°C	kg/m ³	EN ISO 12185	744.0			
2	Sadržaj sumpora	mg/kg	ASTM D 5453	11			
3	Sadržaj aromata	%(V/V)	SRPS EN 14517	35.7			
4	Sadržaj olefina	%(V/V)	SRPS EN 14517	4.2			
5	Sadržaj benzena	%(V/V)	SRPS EN 14517	0.7			
6	Sadržaj kiseonika	%(m/m)	SRPS EN 14517	0.96			
7	Sadržaj metanola	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			
8	Sadržaj etanola	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			
9	Sadržaj izo-propil alkohola	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			
10	Sadržaj izo-butil alkohola	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			
11	Sadržaj tero-butil alkohola	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			
12	Sadržaj estara (5 ili više C-atoma)	%(V/V)	SRPS EN 14517	5.3			
13	Sadržaj drugih oksigenskih	%(V/V)	SRPS EN 14517	< 0.1			

Napomena: Dostavljena količina uzorka nije bila dovoljna za ispitivanje svih parametara kvaliteta goriva prema EN 228. Na osnovu rezultata ispitivanja karakteristika koje su navedene u tabeli, dostavljeni uzorak odgovara zahtevima standarda EN 228 izuzev za sadržaj sumpora koji neznatno prelazi graničnu vrednost od 10 mg/kg.

Kontrolisao:
Aleksandra Nešić

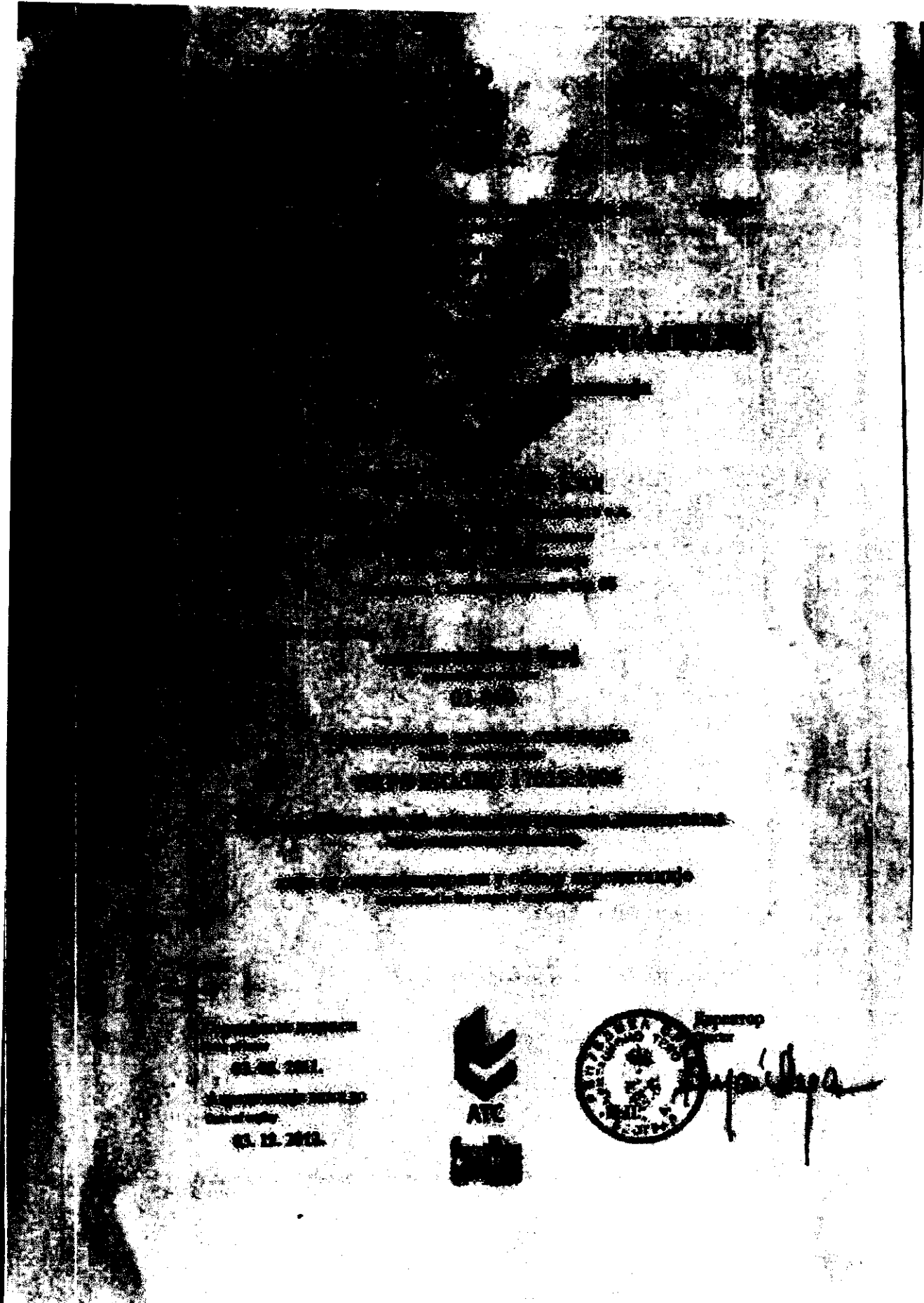
A. Nešić

Verifikovao:
Vesna Jaučić Čobanin

V. Jaučić Čobanin

Odobrio:
Mirjana Marinković

M. Marinković

Ured za istrage nesreća
BEOGRAD
11. 12. 2012.
11. 12. 2012.

Испитивач
[Handwritten signature]

Prilog 9.
Odluka o korištenju
imovine

Vazduhoplovno društvo "Sveti Ilija" Banja Luka

Proj: 01-03/06

Dana: 22. februar 2006. godine

Na osnovu člana 38. stav 1. alineja 3, Upravni odbor Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka, na sjednici održanoj dana 22. februara 2006. godine donio je

ODLUKU

o imovini Vazduhoplovnog društva koja se dodjeljuje na korišćenje Padobranskog kluba Banja Luka

1. Na osnovu prijedloga Komisije Vazduhoplovnog društva „Sveti Ilija“ Banjaluka za dodjelu imovine na korišćenje udruženim vazduhoplovnim klubovima - osnivačima Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka, Upravni odbor Vazduhoplovnog društva u skladu sa članom 18. stav 2. Statuta Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka, Padobranskom klubu Banja Luka dodjeljuje se na korišćenje i upravljanje bez naknade i bez prava raspolaganja imovina Vazduhoplovnog društva kako slijedi:
  - padobrani, padobranska oprema, padobranska sredstva i druge pokretne stvari koje je prema popisu osnovnih sredstava i inventara koristila padobranska sekcija Aerokluba "Sveti Ilija" Banja Luka, koji se odlukom Skupštine transformisao u Vazduhoplovno društvo (sva sredstva evidentirana u evidencijama Aerokluba kao sredstva padobranske sekcije)
  - avion Utva-66 vlasništvo bivšeg Aerokluba "Sveti Ilija" Banja Luka
  - padobranski poligon i padobranski start locirani na aerodromu Zalužani, Banja Luka, na kojima je nosilac prava korišćenja do sada bio Aeroklub "Sveti Ilija" Banja Luka
  - drvena baraka locirana na aerodromu Zalužani (aneks 2) u kojoj se nalazi smještena padobranska oprema, ostave za čuvanje, pakovanje i remont padobrana i dr.
  - pravo korišćenja poletno-sletne staze na aerodromu Zalužani, hangarskog prostora za smještaj aviona i cisterne za punjenje gorivom aviona sa protivpožarnim uređajima i drugom opremom potrebnom za opsluživanje aviona.
2. U skladu sa Odlukom Skupštine o reorganizaciji Aerokluba "Sveti Ilija" Banja Luka i statutarnim odredbama o pravima i odgovornostima klubova osnivača i Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka, Padobranski klub Banja Luka je u skladu sa statutarnim odredbama Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka izabrao organe upravljanja Kluba i izvršio registraciju Kluba

kod nadležnog suda, čime je ispunio uslove za dodjelu imovine na korišćenje opisanu u tački 1. ove Odluke.

3. Padobranski klub Banja Luka je dužan dodjeljenu imovinu koristiti pažnjom dobrog privrednika u skladu sa Zakonom i odredbama Statuta Društva.
4. Na osnovu ove Odluke o dodjeli imovine na korišćenje Padobranski klub Banja Luka može da registruje padobransku školu, a imovina koja mu je dodijeljena na korišćenje može da se koristi za padobransku obuku i sve druge programske aktivnosti koje takva škola provodi u skladu sa Rješenjem o registraciji.
5. Vazduhoplovno društvo "Sveti Ilija" Banja Luka, a u skladu sa odredbama Statuta zadržava sva prava koja se odnose na vlasništvo nad dodjeljenom imovinom i ista se može otuđiti samo nakon provedene procedure u skladu sa Statutom Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka.
6. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja. Protiv ove Odluke može se uložiti žalba Skupštini Vazduhoplovnog društva "Sveti Ilija" Banja Luka u roku od 30 dana od dana donošenja.

Predsjednik Upravnog odbora

Darko Marjanović

Dostavljeno:

1. Padobranski klub Banja Luka
2. Arhiva

Prilog 10.
Inspekcijski nalaz inspektora za FCL

BOSNA I HERCEGOVINA
 Ministarstvo komunikacija i prometa
 Direkcija za civilno zrakoplovstvo

BOSNIA AND HERZEGOVINA
 Ministry of Communication and Transport
 Directorate of Civil Aviation

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 Министарство комуникација и транспорта
 Дирекција за цивилно ваздухопловство

Broj 2-4-29-1-444-1/12
 Datum: 04.04.2012. godine

Zapisnik o izvršenom inspekcijском pregledu Padobranskog školskog centra Banja Luka	
Br.	Započeto dana xxx. godine, u xx časova, u prostorijama Padobranskog školskog centra Banja Luka
1.	Prisutni ispred škole letenja: 1. Nemanja Goronja, Rukovodilac Padobranskog školskog centra
2.	Prisutni ispred BHDCA 1. Lela Bjelica, FCL inspektor
3.	Predmet pregleda Kratki komentari i zapažanja
4.	Rješenje o registraciji Rješenjem o registraciji obuhvaćena obuka vazduhoplovnog stručnog osoblja. Či 24.st.1.tačka 1) Pravilnika o uslovima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obuku vazduhoplovnog osoblja (u daljem tekstu Pravilnik)

<p>6.</p> <p>Priručnik o obuci (nastavni planovi i programi)</p> <p>Čl. 16. (stav. 1. tačka 1) Z. st. 1. Priručnik</p>	<p>Nije bilo izmjena i dopuna odobrenog Priručnika o obuci. Ne postoje obrasci koji se dodaju Priručniku o obuci.</p> <p>Priručnik o obuci ne sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ciljeve obuke - Zadačke obuke - Plan obuke - Opće svake lekcije - Način izvođenja nastave - Sredstva i učila - Način provjere po završetku pojedinih faza obuke ili po završetku obuke <p>Nije bilo izmjena i dopuna odobrenog Operativnog priručnika. Prilikom certifikacije odobren Operativni priručnik, koji se nalazi u Registru Direkcije, Centar nema ovjeren primjerak. Podnijeti zahtjev da se ovjeri primjerak Operativnog priručnika.</p>
<p>7.</p> <p>Spisak stručnog osoblja</p> <p>Čl. 12. čl. 13. čl. 14. čl. 15. čl. 16. čl. 17. čl. 18. čl. 24. st. 1. Priručnik</p>	<p>Spisak stručnog osoblja</p>
<p>8.</p> <p>Opisni obrazloženje kandidata</p> <p>Čl. 19. st. 1. tačka 4. član 20 st. 1. tačka 4) Priručnik</p>	<p>Dosjeji učenika su uspostavljeni. Dosjeje učenika sadrže:</p> <p>Prijave za obuku,</p> <p>Rješenja o prijemu na obuku</p> <p>Ljekarsko uvjerenje</p> <p>Podaci o položenim ispitima,</p> <p>Karton o školovanju</p> <p>Podaci osiguranja kandidata i dr.</p>
<p>9.</p> <p>Opisni rukovodilaca praktične obuke</p> <p>Čl. 18. Priručnik</p>	<p>Dosjeje rukovodilaca praktične obuke uspostavljen. Dosjeje sadrži: Kopiju dozvole/ovlaštenje Ljekarsko uvjerenje</p>

	<p>Dokaz o skokovima.</p>
<p>Član 13. Pravelnika</p>	<p>Dosjeji instruktora su uspostavljeni. Dosjeje sadrži: Kopiju dozvole Ljekarsko uvjerenje Dokaz o skokovima.</p>
<p>Član 13. Pravelnika</p>	<p>Dosjeji rukovodioca teorijske obuke su uspostavljeni. Potvrde izdate u postupku certifikacije, da ima</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje srednju stručnu spemu u odgovarajućoj oblasti ili da posjeduje ili je posjedovao odgovarajuću dozvolu i ovlaštenje - 3 godine radnog iskustva u vazduhoplovstvu. - dvije godišne iskustva kao nastavnik teorijske nastave.
<p>Član 13. Pravelnika</p>	<p>Dosjeje nastavnika teorijske nastave su uspostavljeni Potvrde izdate u postupku certifikacije, da ima</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje srednju stručnu spemu u odgovarajućoj oblasti ili da posjeduje ili je posjedovao odgovarajuću dozvolu i ovlaštenje - 3 godine radnog iskustva u vazduhoplovstvu.
<p>13. Unutrašnji nadzor Član 13. Pravelnika</p>	<p>Postoji uspostavljen izvješan, stepen sistema kvaliteta koji se odnosi na vršenje nadzora nad radom instruktora od strane rukovodioca Vazduhoplovne škole, rukovodioca praktične obuke i rukovodioca teorijske obuke Rukovodilac letачke obuke i rukovodilac teorijske obuke dužni da prate nastavu da se staraju o održavanju nivoa obuke, da objere izvještaj o obuci, da provjeravaju pojedine faze letачke obuke, da izvrše završnu provjeru kandidata na obuci</p>

<p>14. Teorijska nastava</p> <p>Čl.24. st.1. tačka A)</p>	<p>Nisu urađene pripreme iz teorijske nastave</p>
<p>Čl.24. st.1. tačka B)</p> <p>Čl.24. st.2. tačka B)</p>	<p>Putovnica za letovišta istekla 15.03.2012. godine. Ima odobren priručnik za korišćenje aerodroma.</p>
<p>Čl.24. st.1. tačka C)</p> <p>Čl.24. st.2. tačka C)</p>	<p>posjeduje sistem duplih komandi, sigurnosne pojaseve, aparat za gašenje, prvu pomoć i druge neophodne uređaje za bezbjedno provođenje praktične obuke Caena 182P registratske oznake E7 Sex plovibena do 08.06.2012. godine Utva 66 registratske oznake E7RDC plovibeni do 28.09.2012. godine</p>
<p>Čl.24. st.1. tačka D)</p> <p>Čl.24. st.2. tačka D)</p>	<p>Registrovani i tehnički ispravni sjedeći padobranci: Navigator 280, ser. Br.001387 Navigator 280, ser. Br.002274 Navigator 300, ser. Br.002129 Equinox, ser. Br.57C112369 Kluz 386, ser. Br. 46382 Sky Master, ser. Br. 222465</p>
<p>Prostorije</p> <p>Čl.3. čl.9. st.10. čl.24. st.1. tačka G)</p> <p>Prostorije</p>	<p>Nije riješeno pitanje vlasništva ili prava korišćenja prostorija. Prostorije u postupku legalizacije. Prostorije centra za obuku su posebne građevinske cjeline, imaju poseban ulaz nisu dio upotrebinskog ili stambenog objekta.</p>
<p>Čl.24. st.1. tačka H)</p>	<p>Ima</p>

20.	Oprema/učita	Oprema i učita zadovoljavaju potrebe centra.
	čl. 3. st.2. čl.7. čl.24. st.1. tačka 7) Pravilnika	
21.	Stručna literatura	Stručna literatura sortirana po predmetima.
	Čl.19. st.1. Tačka3) Pravilnika	
22.	Prva pomoć	Postoji Ugovor o tehničkoj saradnji sa kliničkim centrom Banja Luka. Održati kurs o pružanju prve pomoći za stručno osoblje.
	čl.4. st.1. tačka 6. Pravilnika	
23.	Protivpožarna zaštita	Postoji dovoljan broj adekvatnih aparata za gašenje, potrebno da određeni broj osoblja završi kurs protivpožarne zaštite.
24.	Priručnik sa utvrđenim postupcima u letu i na zemlji kao i u slučaju nužde	Nije primjenjivo. (Sastavni dio Programa obuke)
	Čl 19. st.1. tačka 2) Pravilnika	
25.	Dnevnik teorijske nastave	ima
	Čl.19. st.1. tačka 5) Pravilnika	
26.	Dnevni planovi obuke	Nije primjenjivo
	Čl.19. st.1. tačka 6)	

Pravilnika	Ima
<p>27. Dnevnik letenja/podobranskih skokova</p> <p>Čl.19. st.1. tačka 7) Pravilnika</p>	Nije primjenjivo.
<p>28. Malozl za letove izvan zone aerodroma i navigacijski planovi</p> <p>Čl.19. st.1. tačka 8) Pravilnika</p>	Ima
<p>29. Evidencija o udesima i nezgodama tokom obuke</p> <p>Čl.19. st.1. tačka 9) Pravilnika</p>	Ima
<p>30. Registar kandidata na obuci</p> <p>Čl.20. Pravilnika</p>	<p>Ima</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lični podaci kandidata - Podaci o trajanju obuke - Podaci o nastavniku/instruktoru koji vrši obuku - Podaci o položenim ispitima, - Stepenu obučenosti - Vrsti poslova za koje je kandidat obučen

Potvrda o stručnoj obučanosti	Ima
Čl.22. Pravišnika	Naziv centra Matični broj iz registra obuke i redni broj uvjerenja Lični podaci kandidata Podaci o vrsti obuke koju je završio kandidat Datum početka i završetka obuke Ocjene po predmetima i opšti uspjeh kandidata
32. Bezbjednosni postupci i kućni red	Ima
Čl.21. st.1. tačka 2) Pravišnika	Ima
33. Uputstvo za eksploataciju i primedni postupci za vaskuhoplov na kome će se kandidat obučavati	Ima Uha 66 Cessna 182P
Čl.21. st.1. tačka 3) Pravišnika	Ima
34. Uputstvo za eksploataciju aerodroma na kome će se vršiti obuka	Ima
Čl.21. st.1. tačka 4) Pravišnika	Ima
36. Lista provjere redovnih i vanrednih postupaka za vaskuhoplov na kome će se vršiti obuka	Nije primjenljivo
Čl.21. st.1. tačk.5) Pravišnika	Nije primjenljivo

* *

Izvještaj o obučenim kandidatima	Dostavljaju se prilikom certifikacije.
čl.24.st.2. tačka 2. Praviinika	
37. Napomene	Rukovodilac centra upoznat sa ulogom Odjeljenja za dozvole i o oblicima saradnje i pomoći koja mu od strane ovog odjeljenja može biti pružena
38. Znakčujak	Na osnovu naprijed navedenih nalaza Vazduhoplovnoj školi se nalaže da nedostanke pod tačkom 6. i 15. otkloni u roku od 30 dana od dana izvršenog nadzora. Nedostatke pod tačkom 5. 18. 22. i 23. otkloniti u roku 6 mjeseci. Vazduhoplovna škola se obavezuje da u navedenom toku o otkljanjanju uočenih nedostataka obavijesti Direkciju za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine.
Zapisek je pročitlan i prisutni nisu imali primjedbi.	
Inspekcijski nadzor završen dana 05.04.2012. godine u 11 sati.	
Zapisek je sačinjen u u četiri istovjetna primjerka, od kojih se jedan primjerak odmah nakon njegovog sačinjavanja, uz potpis, predaje odgovornom licu Padobranskog školskog centra Banja Luka", jedan dostavlja koordinatoru vazduhoplovne inspekcije i pomoćniku generalnog direktora za upravljanje sistemom bezbjednosti letenja. Jedan primjerak zadržava inspektor koji je izvršio inspekcijski nadzor.	
Odgovorno lice Vazduhoplovne škole, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, potvrđuje da su podaci koji su dati prilikom provođenja inspekcije tačni i potpuni.	

Odgovorno lice Centra

Nemanja Goronja

Inspektor

Lela Bjelica

Prilog 11.
Izjava korisnika i Odobrenje Programa tehničkog održavanja

PADOBRANSKI KLUB BANJA LUKA	PROGRAM TEHNIČKOG ODRŽAVANJA	TIP VAZDUHOPLOVA Avion CESSNA-182 P
--	---	--

6. IZJAVA

Za dosljedno sprovođenje ovog programa kao i njegovo permanentno usaglašavanje sa zahtjevima proizvođača i novostečnim iskustvima odgovoran je predsjednik PK Banja luka, Duško Grmuša, ili stručno lice koje on ovlasti.

Preispitivanje programa vršiće se obavezno svake godine.

Obzirom da se radi o novom programu, biće izvršeno usaglašavanje zahtjeva sadržaja Programa tehničkog održavanja sa zahtjevima sadržaja za programe datom u JAR-u ili uputstvom CVV BiH.

Obaveza je svakog korisnika aviona C-182 P, S/N 18261140

- da održava avion u skladu sa preporukama proizvođača vazduhoplova, motora, elise i oprcmc,
- da se pridržava svih propisa koji regulišu oblast Programa tehničkog održavanja,
- da avion 18261140 održava u svemu prema PTO,
- da ovaj PTO održava ažurnim u odnosu na sve preporuke.

U Zaluzanima 10.06.2008

Izjavu dao

.....
Duško Grmuša

Izdanje:
Maj 2008.

Strana
6.1/1

BOŠNA I HERCEGOVINA
 Bosnia and Herzegovina
 Ministarstvo komunikacija i prevoza
 Ministry of Communication and Transport
 Direkcija za civilno avijaciju
 Directorate of Civil Aviation

APRVAO ODREŠEN
 APRVALE NOTIOM
 REX-1207 CAP-1000
 RYACPAE
 30.06.2008
 [Signature]

**MAINTENANCE PROGRAMME APPROVAL FOR AIRCRAFT BELOW
 27000 MTWA NOT OPERATED FOR COMMERCIAL AIR TRANSPORT OR AERIAL
 WORK AND HAVING PISTON ENGINES.**

Pursuant to the Aviation Law of Bosnia and Herzegovina Article 38.4 (Official Gazette of BiH, No. 08/04, the Directorate of Civil Aviation of Bosnia and Herzegovina (BH DCA) hereby approves, subject to the conditions herein, the following Maintenance Programme:

BH DCA Approval Reference:	MPV 08-20-1-MP1-120-000
Manufacturer's Maintenance Programme/Schedule Reference:	- Aircraft Service Manual (ASM) P/N 02000-1 - Light Aircraft Maintenance CAP 680, issued by UK CAA - LAME CAP 431, issued by UK CAA
Operator's Programme Reference:	MAINTENANCE PROGRAM Issue No. 1 Date: MAY 2008
Operator:	POLETARSKI KLUB "BOSNA I HERCEGOVINA"
Name of Organisation or Operator Responsible for Controlling the Maintenance Programme:	AMODERVIS d.o.o. LUKOMAR BEOGRADSKA 88, 73000 LUKOMAR, BH BH DCA APPROVAL REFERENCE NO. AMD.145.001/3
Aircraft Type Applicability:	BIPLANE (LAMEPLANE) CESSNA 182P REGISTRATION MARK: 67-90X

CONDITIONS

- The requirements of this Programme shall be completed within the periods specified therein and in the appropriate Endorsements to this Programme.
- All amendments/alterations to this Programme shall be approved by the BH DCA. No change to the Conditions or the Endorsements shall be made other than by the BH DCA.
- It is the responsibility of the operator to ensure that the conditions of the accompanying Maintenance Programme shall be complied with at all times.
- Non-compliance with any of the Conditions of this Approval Document or its Endorsements shall invalidate the Authority's approval of this Maintenance Programme.
- This Approval Document includes Endorsement (a).

Date: 11.06.2008.

M.P. [Signature] for BH DCA

РЕГИСТАР ВМДСА
 Датум: 06 06 2008

